

ÅRSPLAN FOR MOKOLLEN BARNEHAGE

VÅRT CREDO: Den generelle delen

ÅRETS PLAN Spesielt innhold 2022—2023

Mokollveien 30, 3226, pb 2056, 3202 Sandefjord.
Telf. 33462209, mobil: 91614968, www.mokollen.no,
mail: post@mokollen.no

Forord 1:

ÅRSPLANEN ER UTARBEIDET AV PERSONALET I MOKOLLEN BARNEHAGE:

Arbeidet er ledet av de pedagogiske lederne og styrer :

Mai Elin Schaathun, Monica Slettingdalen, Celina Sti ,

Connie Varpe og styrer Inger Nordby.

Fotografiene er i hovedsak tatt av Mai Elin Schaathun, pedagogisk leder, og er fra livet i Mokollen barnehage!

Barnehagen er den første delen av barns utdanningsløp.

Kunnskapsdepartementet har gitt tydelige føringer gjennom

Barnehageloven (endret 2018, 2020 og 2021) og **Rammeplan for barnehagen**. (2017)

Den fastsetter utfyllende bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver.

Det finnes til enhver tid oppdatert versjon av lov og rammeplanen på **udir.no**.

Andre styringsdokumenter:

Kommunens til enhver tid førende dokumenter.

Barnehagens vedtekter.

Helse Miljø og Sikkerhet (HMS dokumenter: PBLmentor)

Barnehagens årsplan, fastsatt av Samarbeidsutvalget.

Barnehagens progresjonsplan for de ulike alderstrinn. (se her i årsplan s.14—19)

Årsplanen har flere funksjoner:

- Arbeidsredskap for barnehagens personale for å styre virksomheten i en bevisst og uttalt retning.
- Utgangspunkt for foreldrenes mulighet til å kunne påvirke innholdet i barnehagen.
- Grunnlag for kommunens tilsyn med barnehagen.
- Informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til eier, politikere, kommune, barnehagens samarbeidsparter og andre interesserte.

Årsplanen vår er her presentert i to deler:

Del 1: Vårt Credo «Dette tror vi på», som er den generelle delen av planen, og som omfatter vår forståelse av vårt oppdrag, våre verdier og langtidsplaner.

Del II: «Årets plan», handler om det spesielle innholdet dette barnehageåret, og bygger på Credo, så disse to må sees i sammenheng. Derfor har vi valgt å sette dem sammen i en publikasjon.

Årsplan er fastsatt av barnehagens samarbeidsutvalg 03.10.22

Del II vil fornyes hvert år, mens Credo revideres ved behov. (sist i 2021)

Innholdsfortegnelse

FORORD 1.: Om Årsplanen	1
Innholdsfortegnelse	2
Innledning. Organisasjonskart	4
DEL I: Kap. 1«Vårt CREDO» dette tror vi på.	
Vår visjon, våre verdier	5
Barns beste, Vårt samfunnsmandat, B:H: formål	6
Demokrati og mangfold, Inkluderende fellesskap	6
Kulturelt mangfold	7
Kap. 2: PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON	9
Barnehagen som lærende organisasjon	10
Personalet planlegger, vurderer og dokumenterer	11
Våre sikkerhetsrutiner HMS, praktiske rammer, samarbeid med andre	
Kompetanseutvikling Inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning 2019—2023	12
Felles styremøter	
Dokumentasjon	13
Progresjonsplan for aldersgruppene	14
Medvirkning.	20
Barns medvirkning,	20
Plan for evaluering sammen med barn	
Foreldrenes medvirkning, vurdering	21
Kap. 3: ET GODT PSYKOSOSIALT BARNEHAGEMILJØ	23
Overgang til barnehagelivet, overgang til ny gruppe.	24
Tilvenning,	25
Trygg tilknytning.	26
Sosial kompetanse; Et godt psykososialt barnehagemiljø,	29
"Kompisdokka." Grønne tanker-Glade barn"	31
Selvregulering	31
Sosial kompetanse	32
Konfliktløsning, ICPS—modellen	32
Kap. 4: FOKUSOMRÅDENE VÅRE:	33
Kommunikasjon, språk og tekst	34
Flerspråklig arbeid	36
Realfag	38
Antall, rom og from	39
Naturglede.	41
KART over naturlekeplassene i Mokollen	43
Mat, sanser og matkultur	44
«Livsgledebarnehage»—et prosjekt sammen med eldre	46
DEL II: ÅRETS PLAN 2022—2023 med Naturglede og uteliv som paraply	47
Forord II: Til året 2022—2023	48
Innledning: følg med på ukeplaner, bilder og brev!	49

Innholdsfortegnelse

Innledning fortsetter:	
Planleggingsdager dette året 2022—2023	50
Foreldrenes medvirkning, Brukerundersøkelse	50
Kompetanseplan for personalet;	51
Barnehagemiljø og krenkelser, nettbasert kompetanse- utvikling for hele personalet 2022—2023	51
 Barnegruppene i år, med ansatte.	52
 Kap. 1: Brumm: Mål og planer for fokusområdene	53
Kap. 2: Tassen « «	57
Kap. 3: Ludde « «	59
Kap. 4: Knerten « «	62
Kap. 5: Ruffen: PLAN FOR OVERGANG fra barnehage til skole.	66
Årshjul for overgang barnehage skole i Sandefjord.	67
Skoleforberedende aktiviteter	68
«Fra hav og jord til bord»	71
Mål og planer for andre fokusområder	
Kap. 6: KULTUR.	72
ÅRSOVERSIKT MED VIKTIGE DATOER	73
bursdager og sanger se den enkelte måned	
Vi markerer merkedager i andre kulturer, se s. 21 og 36	73
 OVERSIKT OVER MÅNEDENE:	73
Oktober	74
F.N—dagen: Vennskap og å hjelpe andre.	74
November.	75
Sanger i oktober og november	75
Desember.	76
Advent og Jul, kalender	77
Julesanger	78
Januar	79
Vinteraktivitetsdag,	79
Sanger i januar	79
Februar	80
Samefolkets dag, Fastelavn,	80
Mars	81
Sanger til Kulturdagen og barnehagedagen	81
April	82
Besteforeldredag	82
Sanger i Mars og April.	83
Mai	84
Maifeiring: Vårfest. Norges nasjonaldag	84
Sanger i Mai og Juni	85
Juni.	86
Sommerfest og St. Hans, sommerbarnehagen	86
 Juli, august, september Nytt barnehageår	87
Vennesangen	88
Omslag, bak: informasjon om Barnehagen	

DEL I: Credo, Innledning

ORGANISASJONSKART FOR MOKOLLEN BARNEHAGE

Barnehagen står i en sammenheng, med myndigheter som regulerer virksomheten, og en organisering som skal fremme barnehagens oppgave:

Kunnskapsdepartementet

Statsforvalteren med tilsynsmyndighet

Kommunen: Skole og barnehageutvalget

Barnehagemyndigheten. Med tilsynsmyndighet

Kerstin Skofteland telf. 33416000

Eierstyret i Mokollen barnehage as: Styrerepresentant.

Espen Erlandsen telf. 90984783

Styrer—samarbeidsutvalget: 1 representant for personalet: Mai Elin Schaathun, 1 representant for eier: Angelica Nordeke, 1 representant for foreldreråd (alle foreldre): Ane Wirgenes 48198219, Trivselskontakter i tillegg. valg 2.hvert år. (nytt valg på høstens foreldremøte)

Pedagogisk lederteam: styrer og to pedagoger:

Mai Elin Schaathun, Celina Sti,

Inger Nordby, styrer telf. 99704243

Pedagogiske lederne—støttepedagoger: To team med til sammen 5 grupper barn med hver sin pedagogiske leder.

Assistenten/fagarbeidere

VÅR VISJON:

VÅR VISJON—Som peker på våre verdier, og som gir barna Livsmestring og helse:

KRAFT TIL Å VÆRE

KRAFT TIL Å LÆRE

KRAFT TIL Å BÆRE

1. Kraft til å være: Menneske er verdifullt fordi menneske er. Et godt psykososialt miljø, hvor barna møter voksne som anerkjenner dem. Bekrefter følelser og opplevelser og er opptatt av at ingen blir utsatt for krenkelser, men at alle har venner å være sammen med, og hvor trygg tilknytning er i fokus. Målet er at barn oppnår sitt viktigste behov: Å føle seg verdifull!

Barna skaper sin egen selvfølelse gjennom hvordan de speiles. Slik legges grunnlaget for en god selvoppfatning og opplevelse av å mestre livet.

2. Kraft til å lære: «Å lære å lære» er en viktig kunnskap barn kan få med seg videre i livet. Barna lærer gjennom alt de opplever og erfarer på alle områder, og deres læring er sammenvevd med lek, omsorg og danning. I tråd med Rammeplanen legger vi til rette for at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve framgang, ved å bidra til både mestringsopplevelser og å gi utfordringer å strekke seg etter. Gjennom prosjektarbeid som favnes av våre fokusområder, gir vi barna mulighet til å utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor fagområdene i Rammeplan. Vi har laget en progresjonsplan for de ulike alderstrinnene innen fagområdene.

3. Kraft til å bære: Vi er opptatt av at barna gjennom danning, skal få god selvoppfatning, mestre å ta vare på seg selv, sin helse, hverandre og naturen, og å få forståelse for betydningen av en bærekraftig utvikling. Vi vil støtte barn i gode valg, som å handle omsorgsfullt og gi hjelp til å reflektere over egne handlinger og tåle motgang, slik at de får kraft til å bære eget liv.

DEL I. Credo, Kap. 1 Våre verdier.

HOVEDMÅL: Barns beste. (jf. Grunnloven § 104, Barnekonvensjon art.3 nr.1): **Å forbedre barns forutsetning for å mestre livet sitt.**

«Barnehagens samfunnsmandat er; I samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.» (Rpl. Kap1. s. 7)

Danning er en livslang prosess; mer enn utvikling, omsorg, sosialisering og utdanning, samtidig som det rommer alt dette.

Formål. § 1 Barnehageloven: «Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.» «Arbeid med omsorg, dannelse, lek, læring, sosial kompetanse, kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.» (Rpl. kap.3 s.19)

Nytt fra 01.01.21: «Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø» (se mer kap.8, §41-43) se også s. 51 i denne planen.

Mål for personalet:

1. Øke den systematiske refleksjonen over egen og kollegaers yrkesutøvelse
2. Forbedre pedagogisk praksis som fremmer lek, læring og dannelse.
3. Støtte barna til å handle omsorgsfullt og gjøre etiske grunnleggende gode valg.

Mål for barna:

Øke sin evne til å reflektere over egne handlinger og praksis.

DEMOKRATI og MANGFOLD: «Økt mangfold, og individualisering gir behov for demokratiforståelse, respekt for forskjellighet og positive holdninger til å leve sammen i fellesskap.() Barnehagen skal fremme demokrati og være et:

Inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta () Uansett funksjonsnivå, alder, kjønn, etnisk og kulturell bakgrunn.» (Rpl. s. 8 og 9.) Se også Del II, Årets Plan s. 51.

Personalet skal:

- Møte hvert barn med tillit og respekt, og anerkjenne den enkeltes egenverdi.
- Utforme innholdet slik at det kan oppleves meningsfullt for det enkelte barn og gruppen.
- Møte ulike individer og ulike kulturelle ytringer med respekt for det som er forskjellig fra ens eget.
- Forebygge vansker og oppdage barn med særlige behov, og gi spesielt tilrettelagt tilbud når det er aktuelt. (Se også B.H.loven Kap.8)Se også s. 7 og 8.

DEL I. Credo, Kap. 1. Våre verdier.

Vi er en barnehage med kulturelt mangfold!

Vi har barn som representerer mange ulike kulturer.

Mål:

- Vi har aksept for ulike måter å tenke og handle på!

Dette kommer til uttrykk gjennom at vi forebygger stereotypier om etnisitet, kultur, kjønn og funksjonshemninger.

Mål:

I vår barnehage skal vi bruke mangfoldet som en ressurs i det pedagogiske arbeidet.

Vi aksepterer det ukjente, tåler kompleksitet og at det finnes et mangfold av ulike livsoppfatninger.

Derfor:

-Støtter vi hvert barns identitetsutvikling og de andre barnas forståelse for og nysgjerrighet på likheter og forskjeller.

- Sørger vi for at alle barn får sin familie speilet i barnehagen gjennom dialog med alle foreldrene – også med de som har norsk kulturell bakgrunn; «Hvordan ønsker foreldrene at deres hjemmekultur skal synliggjøres i barnehagen?»

Mål:

Vi har et inkluderende fellesskap hvor barn og foreldre kan oppleve seg selv som betydningsfulle deltakere.

Derfor:

-Jobber vi aktivt for å få god kommunikasjon med alle foreldre – uavhengig av om vi deler felles kultur eller ikke.

Vår barnehagekultur oppstår og skapes mellom mennesker når vi samhandler med hverandre.

Mål:

Vi har et inkluderende lekemiljø der alle barn kan delta i lek og erfare glede, inkludering og utvikling i lek. (Rpl. s. 20)

Derfor:

-Synliggjør vi barna i barnegruppene for hverandre, slik at alle blir kjent med hverandres

DEL I. Credo, Kap.1. Våre verdier.

- Vi bruker regelleker og fysiske leker for å inkludere hverandre.
- Deler barna i lekegrupper.
- Vi sørger for felles referanserammer som barna kan ta utgangspunkt i når de leker.
- Har prosjekter og bruker fortellinger over tid.
- Sørger for at det fysiske miljøet uttrykker innholdet i det aktuelle prosjektet. Se også s. 20

Vi ønsker at barna i løpet av barnehagetiden skal vise disse tegn på god opplevelse av:

Identitet:

-Alle barna kan uttrykke selvtillit og stolthet over egen familie og kulturell bakgrunn.

Forskjellighet

-Alle barna kan uttrykke glede over og aksept for kulturelt mangfold.

Rettferdighet

-Alle barna kan gjenkjenne urettferdighet og ha et språk for å beskrive det ved å ta andres perspektiv.

Medvirkning:

-Barna skal oppleve reelle muligheter for medvirkning.

Personalet skal myndiggjøre barn og gi dem tro på at det er mulig å endre det som oppleves som urettferdig.

Derfor:

- Går vi aktivt inn i konflikter og hjelper barn til selv å være med og løse dem, ved hjelp av «Konfliktløsningsmodellen» (se.s 32.)

-Gir vi barna rom for medbestemmelse ved å la noe tid stå åpen for at barna selv kan planlegge innholdet, - i fellesskap eller ha egentid.

- Er vi lyttende til barns ønsker og behov; tolker barnas kroppsspråk og uttrykk, slik at vi tilrettelegger ut fra deres interesser og behov.

-Legger vi til rette for at barna kan tenke på andre kulturer som en ressurs, og blir klar over urettferdighet og fattigdom i verden i dag. (se mer s. 74—77 i Årets plan.)

Del I: Credo, kap. 2

PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON:

Barnehagen som lærende organisasjon

- Personalet planlegger, vurderer og dokumenterer.
- HMS, praktiske rammer og samarbeidende instanser
- Våre arbeidsmåter
- Progresjonsplaner

Medvirkning:

- Barns medvirkning, like muligheter
- Plan for evaluering sammen med barn.
- Foreldrenes medvirkning, vurdering.

Vi vurderer ikke enkeltbarn med tester, kartlegging eller observasjonsskjema uten foreldrenes samtykke.

DEL I Credo: Kap. 2 En lærende organisasjon; Personalet planlegger, vurderer og dokumenterer.

BARNEHAGEN SKAL VÆRE EN LÆRENDE ORGANISASJON.

Gjennom:

- * Et tydelig pedagogisk særpreg
- * Effektivt problemløsende arbeidsteam
- * At våre fokusområder fremmer barnas egenskaper, evner og kunnskaper på ulike måter.
- * Å ha en tilbakemeldingskultur hvor god kommunikasjon, fokus på anerkjennelse og forskjellighet ses på som en ressurs og bidrar til nye innfallsvinkler - er en verdifull arbeidsmåte for oss.
- Personalet henter energi og inspirasjon til det daglige arbeidet fra positive møter med barn og foreldre, i samspill med kollegaer i gjensidig erfaringsdeling og fra kompetanseheving.

Personalet planlegger, vurderer og dokumenterer langsiktig og systematisk.

Vi vurderer arbeidet gjennom hver prosjekt— periode, etter høytider og fester og hvert halvår i januar og juni måned. Pedagogene evaluerer årsplanarbeidet når årsplanen er ferdig i oktober.

Vår planleggingsmodell:

PEDAGOGISK DOKUMENTASJONSSPIRAL: (Kolle, Larsen, Ulla 2010:97)

- brukes på ulike nivåer i planleggingen.

Å gjøre på nytt og på nye måter.

Å skape nye ideer, perspektiver og interesser

Observasjon: Å legge merke til og bli interessert i noe.

Å stoppe opp og dokumentere glimt fra hverdagen.

Å bringe inn til kollektiv drøfting, dveling og deling, kritisk refleksjon.

DEL I, Credo Kap. 2. En lærende organisasjon, HMS, praktiske rammer, samarbeid med andre instanser

Våre arbeidsmåter innbefatter at hele personalet deltar i felles refleksjoner over det pedagogiske arbeidet. Dette er med på å hele tiden forbedre praksis.

I personalet er vi opptatt av å ha en reflekterende praksis, hvor arbeid med pedagogisk dokumentasjon står sentralt. Dette innebærer helhetlig vurdering og refleksjoner som fører til endret praksis.

Et nødvendig grunnlag for dette er et godt organisatorisk arbeidsmiljø og et godt psykososialt arbeidsmiljø.

Dette følges opp med verneombud som pådriver, ved siden av styrer. Vi evaluerer dette jevnlig.

Vi har PBLmentor HMS system med rutiner, sjekklister, avviksmeldinger som følges opp av personalet og eier.

Vi er tilknyttet PBL Bedriftshelsetjeneste, som kommer på årlig møte i barnehagen.

Pedagogisk ledelse, hvor styrers agentskap handler om å velge riktige lederhandlinger i forhold til å lede personalet gjennom planlegging, gjennomføring og vurderinger.

Det må sørges for **rammer** som muliggjør dette arbeidet;

Medarbeiderne har forberedelsestid lagt inn i stillingen og styrt av ped.leder, mens Pedagogene har 4 timer ubunden arbeidstid.

Hele personalet har forskjøvet arbeidstid. 55 timer møter pr. år på ettermiddagstid og 7 planleggingsdager. Lederteamet, som består av 2 pedagoger og styrer, møtes 1.5 t hver 14.dag, og alle pedagogene møtes 1.5 timer hver 14. dag,

Vi setter av tid 1 time pr. uke, til andre møter som vi gjennomfører etter behov og som meldes inn av eier av behovet, eller styrer; Det kan være spesialpedagogisk fokus, språktrening, gruppemøter, skolestarter- fokus.

I tillegg: andre møter ang. enkeltbarn eller en oppstått situasjon,

Vi bruker også tid på **samarbeid med andre instanser**, PPT, Helse, vår «Matinspirator» med tema «Fra hav og jord til bord», eller samarbeid med Mosserødhjemmet.

Vi setter mål for arbeidet:

Vi definerer mål som: «En beskrivelse av ønsket fremtidig tilstand»
(Jacobsen 2007)

Målene har tre funksjoner:

1. Ha en motiverende effekt for personalet
2. Ha en styrende funksjon og gi retning for arbeidet
3. Være utgangspunkt for evaluering

Kompetanseutvikling:

I Mokollen mener vi det er viktig å legge til rette for at personalet får hevet kompetansen sin, kompetansebehovet er basert på evalueringer vi gjør gjennom året, valg vi gjør i f h t nye fokusområder - og for å implementere nye forskrifter som Rammeplan, nye planer og standarder fra kommunen og behov den enkelte har.

Vi deltar i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage i Vestfold og Telemark. Nasjonal strategi, og med Høyskolen INN.

Overordnet tema for 2019—2023 er: Inkluderende miljø for omsorg, lek læring og danning. Vi vil delta i nettverk med undertema: Inkluderende fellesskap. Vi prioriterer å sende så mange som mulig - og alltid flere på kurs, og sørge for at disse deler kunnskapen med oss andre. Vi arbeider videre med stoffet i personalgruppa; Ofte med oppgaver som skal gjøres i barnegruppa eller oppgaver for personalet på gruppene. Aktiv deltakelse er en forutsetning for å få til et godt pedagogisk arbeid i en lærende barnehage, og hvor kollektiv refleksjon får plass.

Hele personalet deltar i felles refleksjoner og dette bidrar til å forbedre, og dermed utvikle virksomheten:

Vår planleggingsmodell: Den pedagogiske dokumentasjonsspiralen, brukes på ulike nivåer i planleggingen.

Vi bruker inkluderende samarbeidsformer for å sikre at hele personalet er med i arbeidet; PLA – metoder (Litt.: Fellesskap for utvikling, PLA-Medvirkning i praksis, kommuneforlaget 2001).

Vi har plukket ut noen metoder vi synes fungerer for oss, kanskje litt tilpasset og som vi ofte bruker: «IGRP», «Sol» eller «Tankekart» og «Post – it - metoden», - med brainstorming og organisering og sortering av ideer etter tema, som man gjør en prioritering ut fra. Med disse metodene er alltid hele personalet involvert, og alle kan på en trygg måte bidra ut fra eget ståsted og kunnskaper.

Vi planlegger innholdet sammen ut fra vurderingene som er gjort i forkant og ut fra kompetansen vi har skaffet oss.

Vi bruker ofte skjema med:

gjort – lært – lurt i dette arbeidet.

Pedagogene er ansvarlig for å lage prosjektplaner, vurderinger, ukebrev og ukeplaner som informasjon til foreldrene og medarbeiderne.

Felles styremøter i regi av barnehagemyndigheten, og styremøter i private barnehager, er viktige arenaer for styrer i ansvaret for å lede det pedagogiske arbeidet i barnehagen.

DEL I Credo Kap. 2. En lærende organisasjon, Våre arbeidsmåter.

De Pedagogiske lederne har ansvar for planlegging, gjennomføring, vurdering og utvikling av arbeidet, og å sørge for at personalets praksis er i henhold til barnehagens planer.

Tegnene i Årets plan er resultatmål som vurderes for videre arbeid. Dette gjøres i personalgruppen. Planleggingen gjøres ut fra fokusområdene.

De pedagogiske lederne leder gruppemøtene hvor det fordeles ansvar for: Observasjon, aktiviteter og dokumentasjoner. Det skrives referat fra møtene.

Arbeidet på hver gruppe har utgangspunkt i praksisfortellinger og observasjoner gjort av personalet på gruppa, progresjonsplanen se s. 14 og mål vi har satt for alle fokusområdene.

Ut fra dette velges prosjekter vi vil jobbe med.

Vi har en Prosjektplan – mal som vi fyller ut ved små og store prosjekter.

Det er hele tiden en balanse i hvor mye dokumentasjon det er hensiktsmessig å lage i det daglige arbeidet. Det ligger i pedagogers kompetanse å observere, reflektere og endre fokus i mindre og større sammenhenger, for å støtte hvert barn i deres behov og for å nå målene. Derfor er det bare når vi ser behov for kartlegging av enkelte utviklingsområder, at dette gjøres for enkeltbarn.— Da alltid i forståelse med barnets foreldre.

DEL I Credo Kap. 2. En lærende organisasjon Progresjonsplan

«Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang.

Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Barna skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter.» (Rpl.2017 s.44)

Vi i Mokollen har valgt å dele barna inn i alders-rene grupper, hvor de enkelte delene bygger på hverandre gjennom barnehagelivet. Derfor er det progresjon innbakt i planene for barnegruppene. Dette kan dere lese om i del 2: «Årets plan»

Personalet skal:

- «Oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av
- Planlegge og tilrettelegge for progresjon i barnehagens innhold for alle barn
- Bidra til at barna får mestringsopplevelser og samtidig noe å strekke seg etter.
- Legge til rette for fordyping, gjenkjennelse og gjentakelse i barnehagens innhold og arbeidsmåter
- Introdusere nye perspektiver og tilrettelegge for nye opplevelser og erfaringer.
- Sørge for progresjon gjennom bevisst bruk av materialer, bøker, leker, verktøy og gjøre disse tilgjengelige for barna.» (Rpl.2017 s. 44)

Progresjonsplanene tilpasses barns forutsetninger og det tas f.eks. hensyn til barns kultur og språklige bakgrunn, på alle alderstrinn.

DEL I Credo Kap. 2. En lærende organisasjon.

Progresjonsplan

PROGRESJONSPLAN FOR 1—2 ÅRINGENE. Vi jobber mot at barna skal:

Kommunikasjon, språk og tekst:

- Respondere på ansiktsuttrykk, og uttrykke følelser,
- Forstå og lære betydningen av enkle ord/setninger og beskjeder.
- Kjenne igjen og etter hvert kunne enkle sanger, dyrelyder, rim og regler.
- Kjenne igjen navnene på barn og voksne på gruppa,
- Bli kjent med pekebøker, Gi uttrykk for ønske om å bli lest for og finne fram bøker selv.
- Bli presentert for første lyd i navnet sitt, leke med tredimensjonale bokstaver,
- Si enkle ord og ved 2 års alder si to ords setninger.

Kropp, bevegelse, mat og helse:

- Lære å gå og løpe,
- Vise hvor kroppsdelene som munn, nese, øyne, øre, mage, rumpe, fot og bein er.
- Trille ball
- Vise glede og mestring ved bruk av egen kropp inne og ute i ulendt terreng og fortrolig med egnet påkledning for vær og temperatur.
- Mestres pinsettgrepet.
- Bli vant til å vaske hender
- Oppleve mat med ulike konsistens, Bli vant til nye smaker, kan uttrykke at de er mette og utørste,
- Spise selv og øve på å bruke skje/gaffel

Kunst, kultur og kreativitet:

- Oppleve og vise glede over musikk og sang, Delta aktivt i sang, rim og regler
- Oppleve og delta i bevegelsesanger og dans til musikk
- Bruke ulike formingsmaterialer, vise glede over å skape og leke med sansene.
- Gjøre ulike taktile erfaringer; papir, papp og bruke plastisk materiale og Male med forskjellige farger, Sand og vann
- Oppleve humor og tulle og tøyse selv

Natur, miljø og teknologi: - og nærmiljø og samfunn.

- Bli kjent med nærmiljø: Utelekeplassen og skogen bak barnehagen.
- Gjenkjenne de mest vanlige dyrene rundt: Maur, mark og kråke
- Bli kjent med årstidene og undrer seg over forandringene i naturen.
- Oppleve naturen og vise glede ved å ferdes i den.
- Erfare digitale medier i bruk, f.eks. film, sang og oppslag for å finne fakta når vi forsker

Antall, rom og form:

- Orienter seg i de ulike rommene i barnehagen, Kjenne sin plass i garderoben,
- Oppleve glede ved å utforske og leke med tredimensjonale tall og former,
- Sortere og kategorisere, putte og tømme i bokser og kasser.

Etikk, religion og filosofi: (og Livsmestring og helse– se sosial kompetanse)

- Erfare omsorg fra andre, Bli trygg på andre barn og personalet på gruppa.
- Vise tegn til å trøste og vise medfølelse.
- Erfare å være en del av fellesskapet, og glede ved å dele opplevelser med andre.
- Gutter og jenter får like muligheter til å gjøre erfaringer, f.eks med lekemateriell.
- Øve på å akseptere forskjell på «mitt og ditt»
- Delta i forberedelser til - og oppleve høytider, festdager og tradisjoner i ulike kulturer

PROGRESJONSPLAN FOR 2—3 ÅRINGENE: Vi jobber mot at barna skal:

Kommunikasjon, språk og tekst:

- Uttrykke seg med mer enn tre-ordssetninger (ved 3 år),
- Ta imot og utføre beskjeder med flere ord.
- Oppleve daglige språksamlinger, nye sanger, rim og regler og å tøyse med språket
- Bli kjent med billedbøker med litt tekst, be om å bli lest for.
- Oppleve formidling av enkle eventyr og fortellinger
- Bli kjent med førstelyden i navnet sitt og gjenkjenner symbolet.
- Spille enkle spill som billedlotto, memory og puslespill

Kropp, bevegelse, mat og helse:

- Oppleve kroppsbeherskelse og mestre grovmotorikk som: Hoppe, klatre, balansere.
- Kaste og sparke ball
- Bevege seg i ulendt terreng
- Øve på å kle på seg selv, vaske hender selv, Øve på å sitte på stolen til man har spist ferdig.
- Våge å utvide smaksspekteret sitt, smake på ny mat og nye smaker, bruke skje og gaffel.

Kunst, kultur og kreativitet:

- Vise glede ved musikk, sang og dans, bruke enkle rytmeinstrumenter.
- Tøyse og tulle i leken, vise glede ved å leke med sansene
- Dramatisere til sanger og enkel fortellinger.
- Forme med ulike formingsmaterialer, som gir ulike utfordringer via teksturer, stoff, plastikk, og muligheter for maling, klippe og lime.

Natur, miljø og teknologi:

- Får gode erfaringer med å gå på tur til naturlekeplassene, Gjenkjenne de mest vanlige dyrene i nærmiljø: mark, maur, noen insekter, kråke, Trær og naturmaterialer
- Bli kjent med årstidene, mestre å bevege seg med egnet tøy ute i all slags vær. Eksperimentere med sand og vann, is og snø, Plukke opp søppel når vi har spist ute.
- Erfare digitale medier i bruk, f.eks. film og oppslag for å finne fakta når vi forsker.

Antall, rom og form:

- Vise glede ved å utforske og leke med tall og former, skille mellom ulike former.
- Sortere og rydde materiell og leker, skille liten og stor, en og mange, vet hva som er opp og ned.
- Bruke tallord 1- 3

Etikk, religion og filosofi: (Livsmestring og helse –se sosial kompetanse)

- Kjenne igjen følelser og undre seg over følelsesuttrykk.
- Vise omsorg for hverandre, Øve på å gi og ta i leken; dele leker og låne bort.
- Vente på tur, stoppe seg selv, f.eks. når man har lyst til å slå. (selvregulering)
- Oppdage at andre tenker forskjellig fra meg, og det er ok.
- Erfare å dele oppmerksomheten med andre barn i gruppe, og selv bidra i lek.
- Alle oppleve respekt for sine uttrykksformer og f. eks. valg av leker -uavhengig av kjønn
- Delta i forberedelser og oppleve høytider, festdager og tradisjoner i ulike kulturer.

Nærmiljø og samfunn:

- Bli kjent i nærmiljø: utvidet til f.eks. Midtås, Mokollen, flere naturlekeplasser.

PROGRESJONSPLAN FOR 3—4 ÅRINGENE. Vi jobber mot at barna skal:

Kommunikasjon, språk og tekst:

- Forstå begreper, overbegrep; (frukt, møbler o.l.) preposisjoner, entall/flertall, 3—4 farge, navn, tall og bokstaver.
- Tøyse med språket; vise glede over samtaler og fabuleringer.
- Bruke språket relevant i f h t situasjonen, svare på enkle spørsmål.
- Mestres å lytte til bøker med litt lengre tekst
- Huske flere sanger, rim, regler og sangleker som ofte blir brukt.
- Kjenne igjen sitt eget navn, skrevet med store bokstaver, førstelyden i sitt eget navn

Kropp, bevegelse, mat og helse:

- Kle på seg de fleste klærne selv og vaske hender før måltid og etter toalettbesøk
- Hoppe, hinke, balansere og løpe og sykle på trehjuls sykkel
- Øve på finmotoriske aktiviteter som å perle, klippe med saks og lime
- Bruke gaffel og skje riktig, smake på flere nye smaker, spise det meste av det som blir servert.

Kunst, kultur og kreativitet:

- Vise glede ved å skape selv
- Tegne enkle former og figurer,
- Spille på orffinstrumenter til sanger
- Oppleve digitale hjelpemidler i bruk for kunst/kulturformidling

Natur, miljø, teknologi:

- Bli kjent med flere naturlekeplasser, f.eks. vennskapstreet og Midtås
- Bevege seg sikkert i ulendt terreng,
- Bli kjent med, også navnet på, flere dyr og vekster i nærmiljø
- Oppleve og eksperimentere med naturfenomener og fysiske lover
- Plukke søppel når vi har spist og få en begynnende forståelse av hvorfor det er viktig.
- Vite hvor mat som f. eks grønnsaker og melk kommer fra.
- Oppleve digitale medier i bruk; film eller oppslag for å finne fakta når vi forsker.

Antall, rom og form:

- Telle tallremsa til 10
- Øve på å sortere/klassifisere etter farge, form og størrelse
- Ha tallbegrep til 3, forstå preposisjoner som f.eks. mellom, ved siden av, foran, bak
- Forstå ulike størrelser/motsetninger som kort/lang, liten/stor, tynn/tykk, tung/lett
- Konstruere med ulike byggematerialer; sand, klosser, leire, geometriske former o.l.

Etikk, religion og filosofi: (Livsmestring og helse; Se også sosial kompetanse)

- Vise glede over sosialt samvær, f.eks. ved måltidene.
- Ta andres perspektiv, vente på tur, øve på å stoppe seg selv,
- Fabulere og fantasere i rollelek, komme med forslag i leken,
- Få andre til å gi oppmerksomhet til det man selv er opptatt av.
- Ha en begynnende forståelse av mitt og ditt
- Vite hvordan vi feirer ulike høytider, få innsikt i andre kulturer representert i gruppa

Nærmiljø og samfunn:

- Delta og påvirke fellesskapet i gruppa, utvikle vennskap på tvers av kjønn,
- Oppleve kultur, som f. eks teater, bibliotek kunstutstilling o.l.

POGRESJONSPLAN FOR 4—5 ÅRINGENE: Vi jobber mot at barna skal:

Kommunikasjon språk og tekst:

- Gjøre seg lett forstått, Forbedre uttalen av lydene i språket
- Kan flere sanger, rim og regler, finne ord som rimer
- Blir kjent med enkle vitser/gåter
- lekelese og lekeskrive, Klappe stavelser i ord
- Kan den første bokstaven i navnet sitt—og hva lyden er
- Gjenfortelle opplevelse/historie med en viss sammenheng, begynnelse, hoveddel og avslutning. Fortelle hva ting er f.eks: bok, frukt, møbler o.l. (overbegrep)
- Stille hvorfor og hvordan-spørsmål
- Forstå gradbøyning f. eks. mindre, kortere lengre, størst

Kropp, bevegelse, mat og helse:

- Holde og bruke saks riktig
- Kaste og ta imot ball
- Kle på seg selv
- Forstå hvorfor håndvask er viktig
- Være med å tilberede mat
- Smake på nye smaker og spise det meste som blir servert

Kunst, kultur og kreativitet:

- Ta i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede ved bruk av ulike formingsmateriell.
- Blande primærfarger til nye farger
- Bli kjent med litteratur, ulike forfattere og sjangre
- Få kjennskap til kjente kunstnere, personer
- Bli kjent med digitale medier: Ipad, Pc, printer, foto, i formidling av kunst og kultur.
- Kjenne navn på orff-instrumenter og bruke dem i musikkaktivitet

Natur, miljø og teknologi:

- Bruke alle naturlekeplassene, orientere seg ute, velge hvor turen skal gå
- Ferdes varsomt, ikke knekke friske greiner, ta hensyn til insekter, fugle- og dyreliv
- Kunne navn på flere vekster og dyr, f.eks. eikenøtter, brennensesle, hakkespett,
- Oppleve og utforske naturfenomener og fysiske lover.
- Bruke beebot til enkel koding, skrive og spille enkle spill på PC

Antall, rom og form:

- kjennskap til tallrekken 1—10, tallbegrep til 5, spille spill med terning, finne par, systematisere etter farger, størrelser,
- Kopiere og lage enkel figurer og mønstre med perler eller tegning
- Erfare størrelser og sammenligner disse
- Bli kjent med geometriske former

Etikk, religion og filosofi: (Livsmestring og helse, se også sosial kompetanse)

- Utvikle toleranse og aksept for hverandres forskjellighet; kjønn, språk, kropp, kultur
- Tørre å bryte kjønns-stereotypene
- Sette ord på følelser og meninger, reflektere og undre seg i en større gruppe
- Ta med andre i egen lek, spille videre på andres ideer, øve på å stoppe seg selv
- Kan si noe om hva som skjedde i en konflikt

Nærmiljø og samfunn:

- Oppleve kulturelle arrangementer, f.eks. teater, kino, konsert, kirkebesøk
- Besøke ulike arenaer: Mosserødhjemmet, (Se Livglede) bibliotek, kirken, Hjertnes

POGRESJONSPLAN FOR 5—6 ÅRINGENE: Vi jobber mot at barna skal:

Kommunikasjon språk og tekst:

- Kunne sanger, rim og regler, klappe stavelser i ord, fortelle vitser og gåter,
- Lytte ut førstelyden i navnet sitt, skrive navnt i store bokstaver, kjennskap til alfabetet
- Vite forskjell på det som har hendt—og skal hende,
- Kunne huske og gjenfortelle hendelser og opplevelser med god sammenheng, med begynnelse, handling og avslutning
- Lytte til høytlesning uten bilder. Bli kjent med leseretning, boka har ord, setninger, sider og kapitler

Kropp, bevegelse, mat og helse:

- Hoppe høyde, lengde, balansere, stå på ett bein klatre med tau i små fjellskrenter
- Ha et godt etablert blyangrep, farge innenfor strekene,
- Spikke med speiderkniv, Gå på toalettet og tørke seg selv
- Mestre av og påkledning selv, holde orden på egne ting: Hylla og skuffen,
- Begynnende forståelse for betydningen av sunt kosthold
- Tørre å smake på ukjent mat
- Under veiledning og i samarbeid med andre lage enkle matretter

Kunst, kultur og kreativitet:

- Utforske og undre seg over ulike kunstneriske uttrykksformer; maling, plastiske materialer, papir og tre, Musikk, sang drama.
- Kunne utføre en formingsoppgave
- Bruke digitale medier: PC, Ipad, beebot, foto, skrive med veiledning

Natur, miljø og teknologi:

- Erfare hvordan teknikk kan brukes i leken, tenke ut framgangsmåter i byggelek
- Bruke beebot til enkel koding
- Planlegge turmål og innhold, prøve å orientere seg med enkelt kart og finne retning
- Reflektere over egne handlinger når vi ferdes i naturen, ta hensyn til planter og dyr
- Begynnende forståelse av miljøvern, resirkulering og kompost
- Få kunnskap om vår gjensidige avhengighet i naturens kretsløp og økologiske systemet
- Vite hvor ulike råvarer kommer fra, gjennom tema «Fra hav og jord til bord»

Antall, rom og form:

- Bruke begrepene for forhold mellom størrelser, vise hva som er i midten, først og sist
- Dekke bord en til en korrespondanse; opp til fem,
- Bruke Numicon brikker: mønster, symetri, tallforståelse kople par, tallbegrep til 10, rekkefølge, form, gjøre erfaringer med enkel addisjon og supstraksjon
- Dele i halv og kvart, spiller brettspill med brikker og terninger.

Etikk, religion og filosofi. (livsmestring og helse)

- Inkluderer hverandre uavhengig av kjønn, kropp, språk, tro og kultur og egenskaper
- Tilegner seg samfunnets grunnleggende normer og verdier som: forskjell på mitt og ditt, være hjelpsom, lære høflighet og bordskikk, se hvordan egne handlinger virker på andre
- Finne løsninger på konflikt: komme til enighet, kjennskap til demokrati

Nærmiljø og samfunn

- Bli kjent med samene som Norges urbefolkning,
- Bli kjent med historiske steder som Midtås, høre om Hvalfangst
- Få en forståelse av at Norge er en del av verden
- Oppleve kulturelle arrangementer, f.eks. teater, kino, konsert, kirkebesøk

BARNAS MEDVIRKNING:

«Barna skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger»
(Bh.loven. § 1.2 ledd)

De yngste barnas innflytelse er avhengig av personalets evne til å lese og tolke deres kroppslige uttrykk. Eldre barn som kan uttrykke seg språklig, får økt mulighet til å påvirke hverdagen med hva, hvem og hvor de vil leke, samt deltakelse i planlegging.

Plan for vurdering sammen med barna.

HOVEDMÅL: Barnas erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsarbeidet som en del av deres medvirkning i sin hverdag.

Mål for personalet:

- "Lese" og tolke de yngste barnas uttrykk og kroppsspråk for at de skal ha mulighet til å engasjere seg og ta egne valg.
- Skrive ned barnas kommentarer og refleksjoner.
- Bruke barnas kommentarer og refleksjoner som dokumentasjon når barna selv skal vurdere innholdet i barnehagen.
- Jevnlig levere dokumentasjoner og refleksjoner hjem og sette dem inn i barnas permer som de får med seg når barnehagetiden er over.

Vi bruker prosjektarbeid som sentral arbeidsmåte.

Vi tar utgangspunkt i barnas interesser. I denne prosessen er barnas medvirkning viktig.

Gjennom observasjon, dokumentasjon og refleksjon skapes nye ideer og interesser, og produktene blir til underveis.

Personalet er nysgjerrig på, åpne for og opptatt av barnas interesser, ytringer og uttrykk. Med dette ivaretas også progresjon i tilbudet til barna.

Vi har laget mal for prosjektplaner, som vi bruker til å dokumentere arbeidet med små og store prosjekter. Den inneholder alle - eller noen av disse punktene:

- * Hovedmål
- * Begrunnelse
- * Observasjon av barns interesser og behov
- * Barns medvirkning; Uttrykksmåter, samtaler,
- * Foreldres medvirkning
- * Hvordan dokumentasjonen benyttes i planleggingen
- * Fagområdene i prosjektet, mål
- * Metoder vi velger
- * Ansvarsfordeling
- * Systematisk vurdering
- * Utvikling videre
- * Personalets felles refleksjoner
- * Sluttvurdering.

DEL I. Kap. 2: En lærende organisasjon. Medvirkning, likeverd, likestilling. Foreldrenes medvirkning

Pedagogene har ansvar for å sette mål i f.h.t fagområdene og progresjonsplanene.

Våre fokusområder er rammen rundt arbeidet.

Prosjektplanene og dokumentasjonene vil foreldrene få hjem i form av "Foreldrebreve" fra alle gruppene, på mail eller via vår hjemmeside. www.mokollen.no (tilgjengelig ved foreldrenes personlige passord.)

Personalet må reflektere over sine egne holdninger for best mulig å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling.(Rpl. s.10)
Mål for personalet:

- Arbeide bevisst med holdninger gjennom bevisste handlinger i hverdagen. Gi bekreftelse ved å vise interesse for barnets egenskaper, ikke bare ytre; tøff, søt, klær, pynt
- Gi positive tilbakemeldinger på positiv atferd
- Hjelp barna å sortere følelser
- Utfordre typisk kjønnsstigmatiserende lek, med å: F. eks. introdusere omsorgsfull actionman-figurer og modige actiondokker.

For å sette ekstra fokus på å gi jenter og gutter like muligheter, deler vi barna inn i jente -og guttegrupper i noen aktiviteter. I disse gruppene vil vi bl.a. stimulere barna til å våge å øve på;
Guttene: Fin motorikk og sosiale ferdigheter,
Jentene: grovmotorikk og selvbevissthet.

FORELDRENE MEDVIRKNING:

Foreldrene skal ha en reell innflytelse på vurderingsprosessen:

Vi utarbeider dette sammen i forbindelse med tema:

Familiedeltakelse. Foreldrene i S.U. er med og planlegger dette.
S.U. fastsetter hvert år Årets plan, - og Credo når det revideres.

En større brukerundersøkelse gjennomføres ca. hvert 2.år.

Dette forplikter barnehagen til å gjøre nødvendige tiltak, på bakgrunn av denne.

FUB: Det norske foreldreutvalget for barnehager, skal sikre at foreldrenes stemme blir hørt i barnehagesaker. Les mer på www.fubhg.no

DEL I. Kap. 2: En lærende organisasjon. Medvirkning, likeverd, likestilling. Foreldrenes medvirkning

**Vi samarbeider med foreldrene rundt hvert enkelt barn,
Vi har foreldresamtaler 2 g. pr. år, foreldremøter og dialog via
KID-plan ukentlig, og ellers avtaler vi samtaler ved behov.**

**I Mokollen har vi kulturelt mangfold, og vi ønsker å møte alle
familier åpent og positivt.**

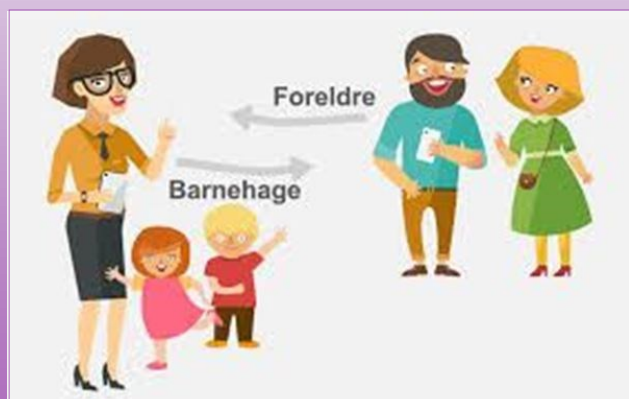
Personalet skal:

- Anerkjenne og forstå alle foreldrenes situasjon – andre kulturer og også med de som har norsk kulturell bakgrunn.
- Bidra til at alle barn og foreldre får stå fram med sine individuelle karakteristika og oppfatninger i vår inkluderende barnehage uavhengig av etnisitet, kultur, eller språk.
- Formidle sine kunnskaper til flerspråklige familier uten å krenke deres verdier og holdninger.

I møtet med flerspråklige har personalet i barnehagen et særlig ansvar for at foreldrene har mulighet til å medvirke, forstå og gjøre seg forstått i barnehagen.

Vi har tiltak som sikrer at foreldrene:

- Forstår hva som foregår i barnehagen
 - Kan ta imot informasjon
 - Mulighet til å formidle sine tanker om barnehagen og sitt barns forutsetninger og behov.
 - Foreldrene må få informasjon på et språk de behersker.
- Vi bruker tolk eller tospråklige ansatte.
- Dialog om forventninger kan oppklare misforståelser.

DEL I: Kap. 3: ET GODT PSYKOSOSIALT BARNEHAGEMILJØ

Starten på barnehagelivet:

- Tilvenning
- Tilknytning

Et godt psykososialt barnehagemiljø

- Selvregulering
- Sosial kompetanse
- Konfliktløsningsmodellen

DEL I. Kap. 3: Et godt psykososialt barnehagemiljø.

VELKOMMEN TIL MOKOLLEN BARNEHAGE!

STARTEN PÅ BARNEHAGELIVET:

- Om overgangen når barnet begynner i barnehagen:
- Tilvenning: Å bli kjent og trygg
- Trygg tilknytning.

Overgang. Når barna begynner på ny gruppe og nytt team.

Barna bytter barnegruppe på høsten. Da følger vennene med, men gruppenavnet endres. Det er også en større overgang fra småbarn til storebarnsteam fordi bemanningen er større på småbarn enn hos store barn. Alle tilknytningspersonene kan derfor ikke følge med over, men vi tilstreber at noen gjør det, som oftest er det pedagogisk leder som følger gruppa. Barna forberedes på endringen og vi inviterer til foreldretreff på de nye gruppene og rommene i løpet av de første ukene. Mokollen er en helhetsbarnehage, alle barn blir kjent med voksne og barn på hele teamet og gjerne de andre også. Alle barn angår alle voksne. Dette bidrar til at overgangen til ny gruppe ikke blir så stor for barna.

DEL I: Kap. 3: Et godt psykososialt barnehagemiljø

Tilvenning, tilknytning

HOVEDMÅL for tilvenningen:

Er å bli trygg, og bli kjent med de andre barna, personalet og barnehagen.

De nye barna møter mange utfordringer: Mange nye mennesker å forholde seg til, både barn og voksne, og å være lenge uten foreldrene tilstede- kanskje for aller første gang. Foreldrene bør bruke god tid sammen med barnet i barnehagen de første dagene, slik at barnet blir kjent med en i personalet, før det må være uten foreldre. La avskjeden være kort. Hvis dere har bestemt dere for å gå, så gi beskjed til en voksen som kan være sammen med barnet ditt, og gi barnet tro på at det vil greie seg uten deg. Adskillelse er vanskelig, Er dere usikre på om barnet har det bra etter ar du har gått, så ring barnehagens mobil: 91 61 49 68

Vi inviterer til foreldremøte for nye barn, og avtaler foreldresamtale like etter oppstart, slik at vi kan bli bedre kjent.

Delmål:

- Barnet opplever anerkjennelse for hvordan de føler og bekræftelse på at det er ok, selv om de synes det er vanskelig å være uten foreldre i B.H.
- Barnet får være i følelsen sin før vi avleder og hjelper barnet videre.
- Barnet opplever korte avskjeder, slik at de ikke blir usikre på hva foreldrene vil.

Tegn:

- Barnet mestrer å være i barnehagen.
- Barnet tar kontakt med de voksne.
- Barnet viser glede og gjenkjennelse når de møter de andre barna
- Barnet kjenner de andres navn og finner noen å leke med.
- Barnet spiser og eventuelt sover godt i barnehagen.

Mål for personalet:

- Anerkjenner og bekrefter barnas følelser
- Trygger dem på at foreldrene kommer tilbake.
- Støtter barna i kontakten med andre og hjelper dem til å bli kjent med lokalene, lekene og rutinene.
- Er lydhøre for foreldrenes bekymring.
- Er imøtekommende overfor foreldrenes ønsker og behov.

DEL I: Kap. 3: Et godt psykososialt barnehagemiljø

Tilvenning, tilknytning

Trygg tilknytning er livsviktig for personlighetsdannelsen og selvoppfatningen, og dermed opplevelsen av å mestre livet.

Barns viktigste behov er å føle seg verdifull.

Små barn er helt overlatt til de voksnes måte å møte barnet på, speile dem, oppmuntre dem, trøste, forklare barnet hva det føler, bekrefte, anerkjenne og oppmuntre.

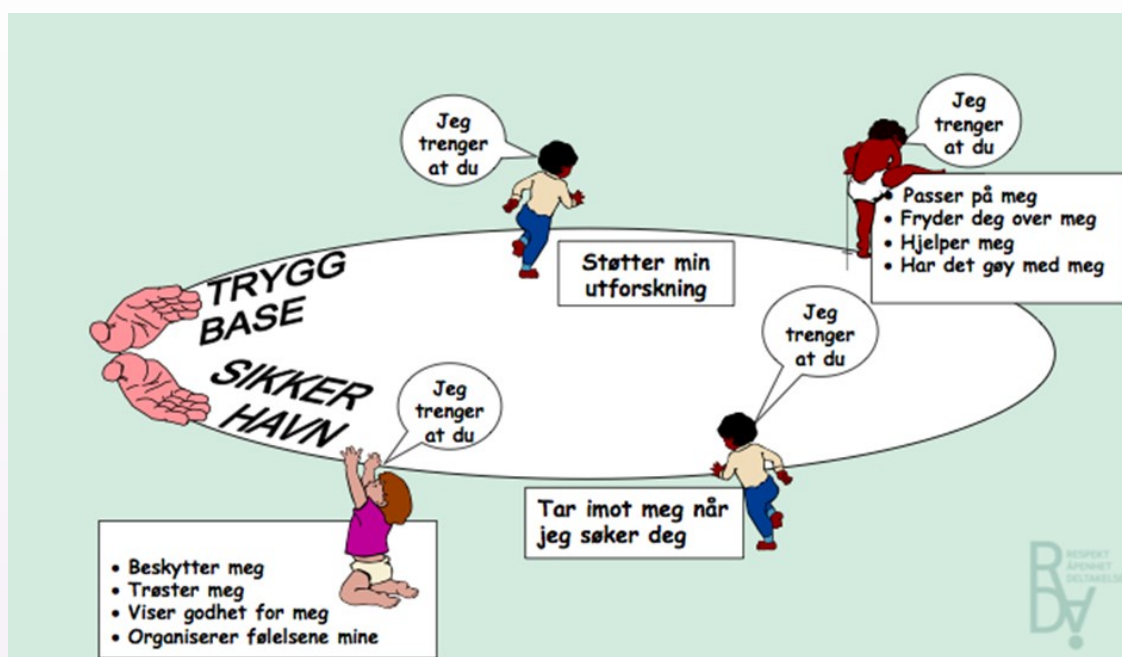
Trygg tilknytning er et sterkt emosjonelt bånd mellom barn og foreldre.

Emosjonell trygghet kan beskrives som en tilstand hvor barnet kjenner en indre ro, har fravær av stress og ubehag.

Det tidlige gode samspillet mellom foreldre og barn har betydning for barnets evne til sosialt samspill, for evnen til lek, og det styrker barnets psykiske immunforsvar og er også med på å forebygge lærevansker. Barn utvikler seg gjennom relasjon til andre, så kvaliteten på tilknytningen er avgjørende for hvordan vi er i relasjon til andre gjennom livet.

Barnehagepersonalet har en komplementerende rolle i tillegg til foreldrene, som «den trygge basen». Når «den trygge basen» er der, tør barnet utforske verden. Nysgjerrigheten driver barnet fremover til stadig ny mestring og glede over livet. De voksne oppmuntrer og støtter barnets utforskning. Barnet får styrket sin selvfølelse, selvstendighet, lærer autonomi (rett til å bestemme over seg selv og kroppen sin).

"Trygghetssirkelen" er en modell fra USA og er et kart til å forstå barnet innenfra.

DEL I: Kap. 3. Et godt psykososialt barnehagemiljø

Tilvenning, tilknytning

Mål for personalet:

- Se barnets behov, hva det trenger nå.
Hvordan jeg kan hjelpe og oppmuntre best, for å støtte barnet.
- Passe på barnet i utforskningsprosessen sin, slik at de vet at de er trygge.
- Glede oss sammen med dem og over dem.

Når barnet for eksempel blir trøtt, er sulten eller faller og slår seg litt, så skurrer noen barn opp volumet for å bli hørt/sett. Noen barn skurrer på "alarmen" med en gang, fordi små barn har ikke lært å organisere følelsene sine enda;

De trenger å få følelsene sine forklart, bli bekreftet og å få anerkjennelse for det de føler.

Barnet har da kanskje behov for noe annet enn oppmuntring. Barnet snur seg, søker en trygg havn, eller kanskje bare øyekontakt for å få bekreftelse på at det er sett og at «verden» er trygg. Da må vi være der for barnet. Barn som blir raskt og mye avledet, lærer at de må håndtere følelsene sine selv, og det fører til stress i barnekroppen.

Noen barn gir ikke tydelige signaler på hvordan de har det. En grunn kan være at situasjonene ikke gir rom for direkte uttrykk, kanskje vet ikke barnet hva det føler.

Målet er å beskytte, trøste og organisere barnets følelser.

- så barnet igjen kan bli trygg på å gå «ut i verden».

På den måten lærer det noe om hvordan kontakt med andre kan erfares og oppnås. Det «lader batteriene» hos den voksne til ny utforsking.

Hvert barn skal ha en tilknytningsperson i oppstartsfasen. Hverdagen blir mer forutsigbar for både barn og foreldre og dette skaper igjen trygghet.

Nye barn og foreldre blir invitert på flere besøk i barnehagen på forsommeren i ukene før barnehagen stenger, slik at vi kan bli litt kjent med hverandre før barnehageoppstart i august.

DEL I: Kap. 3. Et godt psykososialt barnehagemiljø

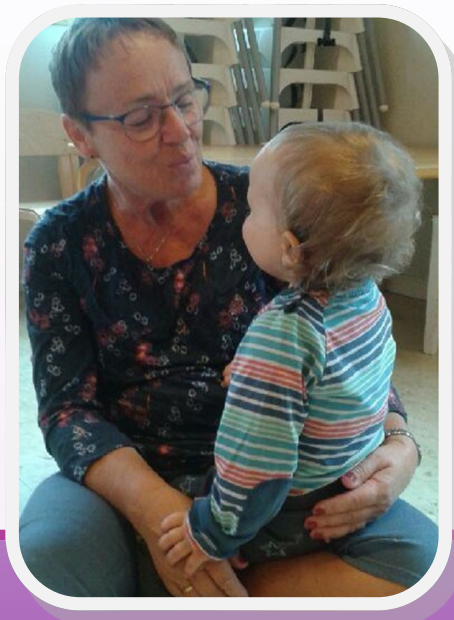
Tilvenning, trygg tilknytning

Tegn på trygg tilknytning:

- Barnet søker trøst og vil ta imot trøst.
- Barnet lener kroppen inn mot den voksne og blir rolig.
- Barnet ber om hjelp når det trenger det.
- Barnet tåler stress bedre.
- Barnet har stort sett godt humør og liker å ha voksne rundt seg.
- Barnet takler greit overgangssituasjoner.

Tilknytningspersonalet kjennetegnes av:

- Å være "større" enn barnet for at barnet skal føle seg trygt. Det betyr at vi må ta grep, planlegge, forberede og ta kontroll over situasjonene.
- Å være "sterkere" enn barnet. Det er godt for et barn å bli båret og grunnleggende å kjenne at noen er så sterke at de kan beskytte barnet.
- Å være psykisk i balanse. Ellers kjenner barn seg utrygge.
- Å være klokere. Barn trenger voksne som forstår mer enn dem selv, som kan forklare hva som skjer rundt dem og hva som skjer i dem. Da blir barnet kjent med seg selv og sine følelser.
- Å være god. Vi må bevare godheten for barnet selv i de situasjonene hvor vi må sette grenser og ta tak.
- Og når det er mulig, følge barnets behov.

DEL I. Kap. 3

ET GODT PSYKOSOSIALT BARNEHAGEMILJØ

Plan for Et godt psykososialt miljø, fra Sandefjord kommune

- Å kjenne egne følelser: «Kompisdokka» Grønne tanker—glade barn-
- Selvregulering
- Sosial kompetanse
- Konfliktløsning, ICPS—modellen

SOSIAL KOMPETANSE

krever også emosjonell kompetanse.

Å utvikle sosial kompetanse er å utvikle ferdigheter barn trenger for å handle kompetent i en sosial sammenheng. (Elliot og Gresham)

Balansen mellom omtanken for andre og å ivareta seg selv er kjernen. Komponentene er:

*Samarbeid *Selvhevdelse *Selvregulering (selvkontroll) *Empati *ansvarlighet.

ET GODT PSYKOSOSIALT BARNEHAGE MILJØ:

Handler om å forstå og håndtere egne og andres følelser. Vi må skape et miljø der alle kan kjenne seg trygge og der de kan utvikle en god selvfølelse. Se også s 6—9 og 51.

Fra "Plan for et godt psykososialt barnehagemiljø"

(Sandefjord kommune):

«Barnehagen har en omsorgsplikt etter barnehageloven §1 og § 41—43, som innebærer å håndtere krenkelser og mobbing.

Krenkelser er et samlebegrep for ord eller handlinger som oppleves negativt.»

"Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra

voksne og/eller andre barn som krenker barnets opplevelse av å høre til og være en betydningsfull person for fellesskapet (Lund, 2015 s.45)."

Personalet skal:

- Ha fokus på barnas positive sider og egenskaper,
- Prøve å se hva som ligger bak handling eller ytring,
- Ikke ignorere, avvise eller favorisere barn.
- Si fra, stoppe og beskytte barn mot voksne eller andre barn som krenker eller mobber.

Foreldrene har ansvar for å:

- Snakke positivt hjemme om barnehagen, de ansatte og alle barna.
- Hilse på alle barn og voksne i barnehagen.
- Melde fra dersom de ser eller opplever mobberelatert atferd blant barna eller fra voksne.
- Gi tilbakemelding til barnehagen om barnets trivsel og opplevelser.
- Følge opp informasjon og bidra til et tett og godt samarbeid med barnehagen.

Vi har en plan for hvordan vi avdekker og følger opp mobbing og krenkelser om det oppstår.

Barn er avhengige av at vi tar deres subjektive opplevelse på alvor og viser vilje til å handle til beste for alle. Barn trenger voksne som både regulerer og korrigerer, og samtidig møter alle med respekt og toleranse.

Det er alltid de voksnes ansvar å forebygge og stoppe mobbing.

Men vi mener at betegnelsene "mobber" og "mobbeoffer" raskt er stigmatiserende og lite konstruktivt når vi skal arbeide for at

Barna skal:

- Lære å ta hensyn til hverandre
- At egne ønsker ikke alltid kan oppfylles
- Leke og løse konflikter på en adekvat måte.

DEL I: Kap. 3.
Et godt psykososialt barnehageiljø. Selvregulering

Selvregulering: Evne til å roe seg selv.

Mål for barnet:

- Å kjenne egne følelser, lære seg at de kan deles med andre og at alle følelser er ok.

Mål for personalet når vi skal hjelpe barn å organisere følelser:

- Gjette oss til hvordan barnet har det inne i seg.
- Sette ord på det vi tror barnet føler.
- Tåle barnets følelser og være der sammen med barnet.
- Minne seg selv på at samme hva barnet føler, så trenger barnet oss.
- Å være den voksne som er den sterke, den kloke og den gode, den som tar ledelsen.

SOSIAL OG
EMOSJONELL
TRENING FOR ALLE BARN:

PSYKOLOGISK
FØRSTEHJELP: Grønne
tanker—Glade barn

"Kompisdokka" og "Grønne tanker—glade barn" er blant hjelpemidlene vi bruker for å snakke med barna om følelser og hvordan de kan håndtere egne følelser.

Dokkene gjør det lett å prate om hvordan man føler seg og opplever ulike situasjoner og relasjoner.

Kompis—dokkene (Friendly—dockan):

Er en dokke med seks ulike følelser: Glad, Sint, Redd, Trist, Sur og rolig. De første fire er grunnfølelser. Mens sur og rolig er mer en tilstand.

De røde og grønne bamsene representerer vonde og gode følelser. Barn trenger bekreftelse og hjelp til å sette ord på følelsene. Dette gir barna trygghet og ruster dem for livets motgang og innebærer å håndtere vanskelige følelser.

Vi bruker disse hjelpemidlene i varierende grad og etter behov, i de ulike gruppene.

SOSIAL KOMPETANSE

HOVEDMÅL: Barna samhandler positivt med andre barn og voksne i ulike sammenhenger.

Gjennom prosjektarbeid, og i hverdagslivet vil vi ha fokus på å øke barnas sosiale kompetanse.

Vi har spesielt fokus på å være nære barna når vi gir beskjeder og å gi positiv oppmerksomhet istedenfor å si "nei".

Når vi må korrigere, er vi oppmerksomme på at:

- * Barn trenger forberedelser før forandringer.
- * Barn trenger å se sammenheng mellom det de gjør og hva det fører til.
- * Det vondeste for barn er når vi forventer at det kan tinge det ikke har forutsetninger for.
- * Barnet må få en respons det forstår
- * At vi som voksne kan romme følelsene deres
- * At vi møter dem med forståelse
- * Vi vil være tydelig uten å bruke makt eller være krenkende!

Krenker vi, øker avstanden mellom oss og barnet - og det er jo motsatt av hva vi vil oppnå!

Det gjelder å reagere mildest mulig i alle situasjoner.

KONFLIKTLØSNINGSMODELLEN ICPS

I konflikter mellom barn hjelper personalet til ved å bruke hele, eller deler av denne, etter situasjon, barns modenhet og alder. De yngste; kanskje bare pkt. 1.

1. Klargjøring av problemet: Hva skjedde? Hvordan skjedde det?

2. Forslag til løsninger: Hva kan vi gjøre isteden? Alle komme til ordet, den voksne er støttende, men ikke løse situasjonen for barna.

3. Vurdere løsningsforslagene: Voksen hjelpe barna til å se. Er det rettferdig? Er det sikkert? Vil det fungere?

4. Valg av løsning: Er det greit for deg? Hva og hvordan kan vi leke videre? Alle får hjelp til å holde sin del av avtalen.

5. Evaluering: Noen ganger er barna så ivrige etter å komme videre i leken at de bare vil ha en rask løsning. Eller at løsningen gir seg selv, bare barna får stoppet opp og tenkt seg om. Det er viktig å sette ord på barnas følelser og så gå videre med en løsning—og helst da barnas egen!

DEL I kap. 4

FOKUSOMRÅDENE VÅRE.

Innholdet som vi, sammen med barna, velger å være opptatt av, velges fra fokusområdene. Fagområdene fra Rammeplan knyttes til, og vi sjekker progresjonsplanen og slik sørger vi for å følge med på barnas utvikling gjennom barnehagetiden.

Kommunikasjon, Språk og tekst

Tett på Realfag:

- Antall rom og form

Naturglede

Mat, sanser og matkultur.

- Kropp, bevegelse, mat og helse.

Livsgledebarnehage

DEL I: Kap. 4.

Fokusområdene våre

Fagområdet:

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST.

Vi har også satt inn en liten plan for arbeid med flerspråklige barn. Disse barna omfattes selvfølgelig av hele planen og mange av metodene er felles for norskspråklige og flerspråklige barn, spesielt for de yngste barna, så mye vil vi gjøre sammen.

Det lages likevel konkrete planer for de flerspråklige barna på hver gruppe. Disse evalueres på gruppemøter jevnlig, og vi fyller ut kartleggingsskjema: «Lær meg norsk før skolestart» 2 g.pr. år for hver av disse barna.

DEL I: Kap. 4.
Fokusområdene våre. Kommunikasjon, språk og tekst

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST :

HOVEDMÅL: Å utvikle og anvende et godt norsk språk til å uttrykke undring, tanker, følelser og opplevelser i gjensidig samhandling med andre barn og voksne.

Mål og aktiviteter tilpasses barnas språknivå. Vi er opptatt av å gi barna et godt språkmiljø.

Derfor har vi:

- Daglige språksamlinger i gruppene:
Vi leker med lydsiden av språket, bevissthet om språkets form. Vi leker med innholdssiden av språket: Begreper og ordforråd. Vi samtaler om tekst, bilder og ting vi kan undre oss over.
- De eldre barna får erfaringer med IKT gjennom bruk av internett til oppslag/opplysninger, bruke IPAD og PC med pedagogiske spill og mulighet til å uttrykke seg gjennom skriftspråket; Skrive bokstaver og enkle tekster med tastaturet bl.a. i prosjektarbeidet.
- På Språkrommet vårt har vi Lesegrupper.
- "Felles samling" 4. hver fredag med fokus på drama, fortelling, film, sangleker.
- Vi har "Filosofiske samtaler", f.eks. i prosjektarbeid, hvor vi oppmuntrer barna til å tenke høyt over mulige svar på vriene spørsmål, og hvor voksne er åpne for barnas undringer, innspill og svar.
- I lek og aktiviteter, ute og inne legger vi til rette for språklek, f.eks. lekeskriving og lekelesing.
- Personalet er nærværende samtalepartnere.

SPRÅKLIG MANGFOLD:

Språkstimulering er et av barnehagens viktigste oppgaver både for barn med norsk som første språk og flerspråklige barn.

Flerspråklige barn har et morsmål som er forskjellig fra norsk. Dette første språket, læres først og er nærmest barnets følelser og identitet. For å unngå at barna mister førstespråket, er det viktig at barna får bruke og høre førstespråket sitt hjemme.

Et rikt og godt språkmiljø for alle barn, omfatter både fysiske, estetiske og verbale uttrykk.

Personalet skal:

- Bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen.
- Støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål (første språk), samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norskspråklige kompetanse (Rpl.s. 24)

Å lære seg språk handler for alle barn, om å både tilegne seg ord og grammatikk, og om hvordan språket brukes i ulike sammenhenger. (Lingvistisk og pragmatisk kompetanse (Gjæver 2014).

Tegn på denne kompetansen hos barna:

- Forhandler i lek.
- Får andre til å le.
- Stiller spørsmål for å få det slik de vil, eller det de vil oppnå.
- Uttrykker ønsker og behov.

Derfor:

- Lærer vi barna enkle uttrykk for å få innpass i lek.
 - Tilrettelegger vi for lek som er preget av gjentakende handlinger, som f.eks. butikklek, familielek og regelleker.
 - Oppmuntrer vi foreldrene til å bruke førstespråket aktivt i samspill med barna hjemme: Leser, synger og forteller.
 - Lærer vi oss noen ord på barnas språk.
 - Gir vi nok omsorg og tett oppfølging.
 - Setter vi ord på alt som skjer rundt barnet
 - Støtter vi barnet i å bruke førstespråket i lek og i å lære enkeltord og formulert tale i uttrykk, spørsmål og svar, som gjør det enklere å komme i kontakt med andre: «Hei, Ha det, Vil du leke med meg?»
- Etter hvert vil barnet formulere hele setninger, men kanskje fremdeles forenkle setningsstrukturen. Den kan være helt forskjellig fra barnets førstespråk.

DEL I: Kap. 4.

Fokusområdene våre. Kommunikasjon, språk og tekst

Det er fint å være oppmerksom på tre strategier for å lære et nytt språk:

- Late som man forstår det som skjer, selv om man ikke forstår så mye. Gjennom blikk, smil og kroppsspråk signaliserer barnet deltakelse.
- Gjette eller anta ut fra situasjonen hva andre kan ha sagt.
- Se etter gjentakende mønster i det de hører og danne seg en mening om hva som sies.

Barn har ofte ulike ordforråd i første og andre språket, fordi de bruker språkene sine i ulike sammenhenger. For å bli forstått kan barnet ta i bruk ord fra ulike språk i samme setning; språkblanding – som er en naturlig del av deres språkutvikling.

Personalet skal:

- Arbeide for at andrespråket ikke erstatter førstespråket. Derfor er det viktig å oppfordre foreldre til å bruke dette så mye som mulig.
- Tilrettelegge for barnets behov for allsidig utvikling, ved å legge vekt på leken med andre barn.
- Oppmuntre barna til å bruke førstespråket sitt i barnehagen, da det ikke fremmer innlæring av andrespråket! Barnet må få være sammen med barn fra samme språkgruppe, hvis mulig.
- Passe på at innholdet i språkgrupper ikke er løsrevet, men henge godt sammen med innholdet ellers i gruppa, slik kan det hjelpe barnet til å delta i felles aktiviteter.

I flerspråklig arbeid:

- Kartlegge språkmiljø
- Anvende de ulike språkene daglig
- Bygge bro mellom barnehage og hjem
- Ha aktiviteter som åpner for verden utenfor-

Bruke sanger, rim og regler:

Vi har et repertoar av sanger, rim og regler på ulike språk som er representert i barnegruppene.

Mål:

Hele barnegruppa synger/hører sanger som synges hjemme hos mamma og pappa

Bruke bøker, fortellinger og skrift:

Vi har ulike alfabeter på veggen

Vi bruker bøker på ulike språk, foreldre kan lese inn, og vi kan bruke lydfilen i barnehagen, eller vi bruker matereillet: Polyino

Personalet inkluderer familiene i dette arbeidet.

DEL I Kap. 4. Fokusområdene våre.

«TETT PÅ REALFAG»

- Naturglede
- Kart over naturlekeplassene i Mokollen

Fagområder:

- Antall, rom og form,
- Natur, miljø og teknologi. - derfor omfatter dette også fokusområdet Naturglede.

DEL I: Kap. 4. Fokusområdene våre. Tett på realfag

«Barn er vitebegjærlige fra de er små!»

Realfagskompetanse i tidlig alder kan føre til at færre barn strever med realfag senere (ref. M.H. s.3)

I Realfagskommunen er strategien at vi skal ha fokus på realfag helt fra barnehagestart og ut ungdomsskolen. Det følger med prosjektmidler til kommunen, og midler til noe utstyr til barnehagene. De neste årene vil realfag ha et økt fokus i hele opplæringsløpet.

Forskning viser at å jobbe med realfag i barnehagealder kan ha betydning for barns kognitive og språklige utvikling.

Å jobbe med realfag i barnehagen har verdi i seg selv; Vi vekker barns nysgjerrighet og glede. Dette handler om lek og utforsking. Realfag finnes overalt og personalet i barnehagen trenger ikke alltid å ha de rette svarene, kanskje vi sammen kan finne ut av det?

Vi vil at realfag skal ha en naturlig plass i hverdagen vår, både i hverdagssituasjoner, spontane øyeblikk og i de planlagte aktivitetene. Engasjerte voksne gir interesserte barn!

Vi har et lite "Forskerrom" som alle gruppene kan bruke.

Hovedmål for barna:

Oppdage og utforske realfag.

Delmål:

- Utvikle interesse og forståelse for grunnleggende realfaglige begreper.
 - Oppleve matematikkglede og få erfaring med matematiske problemer.
 - Oppleve, utforske og eksperimentere med naturens mangfold og naturfenomener.
- (se også fokusområde naturglede s. 42.)

Mål for personalet:

- Å få tak i undringen til barna.
- Gi realfag større plass i hverdagslivet og
- Øke sin motivasjon, interesse og realfagskompetanse

Vi bruker realfagsbegreper slik at det blir en naturlig del av barnas språk.

Vi leker med tall, sortering, preposisjoner, størrelser, måling o.s.v. I spontane situasjoner snakker vi f. eks. om størrelsen på pinnene barna leker med, antall bein på flua, tyngde på steinene eller volumet på vannet i bøtta. Til dette vil vi bruke :

* Bevegelse: Små barn er avhengig av erfaringer med kroppen for å forstå.

*Konstruksjonslek: God romlig lek med visualisering.

* Utforsking: Hva skjer hvis...?

* Digital praksis:, Dataspill

Stimulerer romlig visualisering med utfordringer i.f.h.t. perspektiv, når man går inn i tredimensjonale rom.

SALABY, ped. Verktøy fra Gyldendal.

På FORSKERROMMET har vi utstyr til enkle eksperimenter og fysikkforsøk.,

"BEEBOT"

Vi vil prøve ut denne enkle roboten for koding sammen med barna.

NUMICON:

I Sandefjord kommune satser man på dette materiellet som egner seg til lek på mange matematiske områder og ulike nivåer.

Det skal også fungere som hjelp i overgangene: Barnehage— skole— og videre opp i skoleløpet.

Vi har laget en liten plan med progresjon og variasjon for hvordan vi vil bruke Numicon i lek med realfag i gruppene Tassen, Ludde, Knerten og Ruffen.

DEL I: Kap. 4

Fokusområdene våre. Realfag; Naturglede

NATURGLEDE:

Innhold fra fagområdene:

Natur, miljø, teknologi,

Nærmiljø og samfunn;

Kropp, bevegelse mat og helse

NATURGLEDE :

Her i Mokollen opplever og utforsker vi naturen og naturens mangfold, vi får gode opplevelser med friluftsliv året rundt, og får kjennskap til bærekraftig utvikling, lærer av naturen og utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan vi kan ta vare på naturen. (Rpl.2017, Natur, miljø, teknologi)

HOVEDMÅL: Barna får opplevelser og erfaringer i naturen, og blir kjent med naturens mangfold.

Blir nysgjerrige på naturfenomener og utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan vi kan ta vare på naturen (Rpl.17/s52)

Barna får en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring.

Mål for personalet:

- Legger til rette for mangfoldige naturopplevelser,
- Bruker naturen som arena for lek, undring, utforskning og læring
- Gir barna mulighet til å bruke kroppen ute i ulendt terreng.

Derfor:

- Er barna ute daglig så sant vær og temperatur er forsvarlig. Alle har turdag en dag i uka.
- Vi har uteuker på Ludde, Knerten og Ruffen-gruppene tredje hver uke, på høsten fra uke 36—47, og fra mars måned uke 9-25.
- Vi bruker alle naturlekeplassene i områdene nær barnehagen.
- Barna er med og planlegger hvor turene skal gå.
- Vi tar med oss mat og spiser ute eller i Grillhytta.
- Vi lager mat på bål, grua og på grillen i Grillhytta vår.

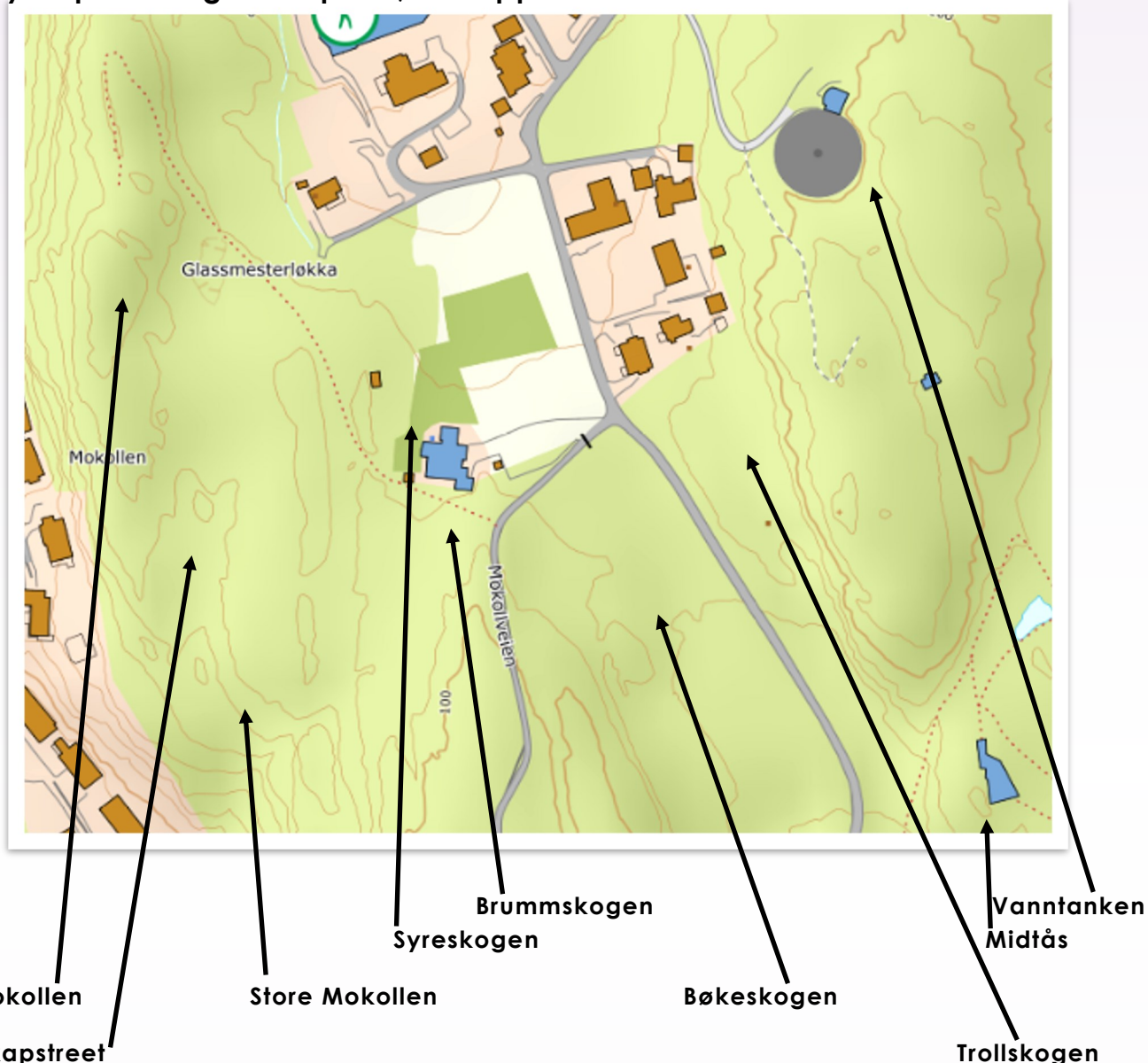
Vi vil skape nysgjerrighet rundt naturfenomener og fysiske lover vi møter ute: F.eks. vann, sol, luft og jord, og gjøre enkle fysikkforsøk ute. (Se Realfag s. 38)

Vi fokuserer på Miljøvern og bærekraft, i naturlige sammenhenger.

Barna blir etter hvert godt kjent, og får ofte velge turmål.

Her er et "kart" over naturlekeplassene vi bruker i tillegg til gapahuken og grillhytta på vår egen uteplass, her oppe i Mokollen:

Vennskapstreet

Brummskogen: Ligger rett utenfor barnehagen og egner seg godt for de minste barna.

Vanntanken: her er det flere rasteplasser og mange fine markblomster.

Syreskogen: Ligger på uteområdet vi bruker i uteleken. Her er det bjørker hvor vi taper bjørkesaft om våren og Gaukesyre som barna plukker.

Lille Mokollen: Hit er det fin sti. Et sted er det risset inn 1905 i fjellet, rester etter forsvarsverket. Det er flott utsikt over nærmiljø med skolen og Mosserødhjemmet.

Store Mokollen: Topp med flott utsikt over hele byen. Det er en spennende bunkers like ved.

Bøkeskogen: Om høsten er det store hauger av løv å hoppe i. Om våren plukker vi brennenesle og skvallerkål.

Midtås: Et flott område å gå på tur, med park, lite tjern med salamander og skulpturpark.

Trollskogen: Her er det fine klatrefjell, kampesteiner og fin arena for eventyrdramatisering.

DEL I: Kap. 4.
Fokusområdene våre. Mat, sanser og matkultur

Kap. 3: MAT, SANSER OG MATKULTUR

- Mat er også kultur og en viktig verdi i barnas liv.

Fra fagområdet: Kropp, bevegelse, mat og helse.

DEL I: Kap.4

Fokusområdene våre. Mat, sanser og matkultur

HOVEDMÅL: Å innarbeide gode kostholdsvaner tidlig i barns liv.

Næringsrik mat tidlig i barneårene har stor betydning og konsekvenser for helse på kort og lang sikt. Mat og drikke som inntas i barnehagen utgjør en betydelig del av barns totale kosthold i løpet av dagen, og det er i barneårene grunnlaget for gode kostvaner og matglede utvikles.

Servertede måltider innbyr også til en god fellesskapsopplevelse, trening i finmotoriske ferdigheter, matkulturell læring og samtale ved bordet.

Vi serverer fisk flere dager i uken: Onsdager får vi fiskemiddag fra Mosserødhjemmet.

Til ettermiddagsmat serverer vi: f.eks. makrell i tomat, agurk og brød eller kjøttpålegg eller leverpostei med rødbeter og brød. Andre dager serverer vi ost og frukt, yoghurt naturell med havregryn og bær og knekkebrød/brød på ettermiddagen. Det serveres også melk, grønnsaker og frukt daglig til lunsj.

Vi har en meny til lunsj med varm mat de fleste dagene. Tema for hver dag er:

Mandag:	Tirsdag:	Onsdag:	Torsdag:	Fredag:
Vegan/ kjøttrett med grønnsaker og fullkorn- pasta	Eggerett, brød og grønn- saker. Vegan- alternativ.	Ulike Fiske- retter. Vegan alternativ.	Grøt eller suppe, med vegan- alternativ ved behov.	Fisk med grønnsaker og poteter Vegan alternativ.

Se den aktuelle ukemenyen som henger i garderoben.

Vi er bevisste på å utfordre barnas sanser når vi serverer mat.

Vi leker ulike smakeleker og berømmer når noen er modige og smaker på ukjent mat.

Vi lærer barna: "Jeg har ikke vendt meg til det enda", istedenfor "liker ikke."

Vi tar hensyn til barnas allergier og kulturelle regler ved serveringen. Vi utfordrer barnas sanser med sanseleker i andre sammenhenger også. Hvor ikke bare smakssansen, men føle-, se- og høre—sansene er i fokus.

BURSDAGSFEIRING: Barnet har med seg litt «kosemat» hjemmefra som deles på barnets gruppe. Barn med spesialmat har med eget alternativ til bursdager på gruppa.

DEL I

Kap. 4. Livsglede for eldre.

«Livsglede for eldre»

- En nasjonal satsing hvor barnehagene melder seg på som «Livsgledebarnehage» Vi skal besøke Mosserødhjemmet. Der skal vi leke, spille, lese, snakke med og synge for og med beboerne.

Barna skal også spise middag i spisestua der før de går opp til barnehagen igjen.

Vi har valgt å la **Knerten gruppa**, de nest eldste barna delta på dette. Vi går med en mindre gruppe barn hver gang, og besøker hjemmet en g. pr. mnd.

Vi blir tatt imot av miljøarbeider der nede, og tiltaket skal evalueres jevnlig.

Mål:

Barna sprer glede på Mosserødhjemmet og blir kjent med beboere der.

Barna blir kjent med Mokollens historie

Tegn:

- Barna besøker Mosserødhjemmet og har kontakt med beboere.
- Barna gleder seg og viser at de liker det når de kan ha gode aktiviteter sammen med de eldre.

DEL II

ÅRETS PLAN 2022—2023

Innhold:

- Forord 2: Om situasjonen: Etter Covid 19 og innvirkning på barnehagelivet.
- Følg med på livet i gruppene: På KIDplan, vår nettløsning.
- Arbeidsmåter og henvisninger til Credo.
- Planleggingsdager s. 50 og om Foreldrenes medvirkning, Brukerundersøkelse
- Oversikt over personalets kompetanseplan.
- Barnegruppene med fornavn på barn og ansatte i år.

Mål og planer for barnegruppene:

- Brumm, Tassen, Ludde, Knerten og Ruffen

Kultur og kreativitet:

- Oversikt over månedene med kultur-innhold, fester, bursdager og sanger.

Vi har flotte naturområder i og rundt barnehagen, og vil derfor at Naturglede og uteliv er som en paraply over det vi velger å være opptatt av:

Kommunikasjon, Språk og tekst

Tett på Realfag:

- Antall rom og form

Naturglede

Mat, sanser og matkultur.

- Kropp, bevegelse, mat og helse.

DEL II Årets plan 2022—2023

Forord 2:

Vi lever og arbeider fremdeles i en spesiell tid, hvor det er økt fokus på smittevern etter Covid -19. Dette setter noe preg på tilværelsen, både hjemme, på arbeid og i samfunnets opplærings- og omsorgsinstitusjoner.

Prioritet nr. 1.: BARNAS BESTE er fokus nummer 1 i barnehagen.

Vi kan ikke kompromisse når det gjelder barns trygghet, trivsel og læring.

Prioritet nr. 2.: BARNAS SIKKERHET, -har alltid vært viktig, og vi har gode systemer for dette arbeidet. Men nå har dette vært viet mye større oppmerksomhet, spesielt på området smittevern.

FHI sin smittevernveileder for barnehagene er opphevet pr. 25.09.21, men den nye «Normalen» er med økt fokus på hygiene og smittevern.

Så selv om koronatiltakene er opphevet, bør alle gjennomføre:

Gode tiltak hjemme og i barnehagen:

*** Holde barna hjemme ved sykdom:**

*** Men barn som KUN er snørrete eller har tett nese eller kroniske luftveissymptomer trenger ikke holde seg hjemme.**

*** Barn med nyoppståtte symptomer som feber, hoste, sår hals og nedsatt allmenntilstand, bør være hjemme, men kan gå i barnehage/skole når de er i bedring.**

Dette gjelder selv om barnet fremdeles har noen symptomer, slik som rennende nese eller lett hoste.

*** Ved vedvarende symptomer bør en bli hjemme til allmenntilstanden er god, symptomene er i tilbakegang og en har vært feberfri i 24 timer, uten bruk av febernedssettende preparater.**

I de fleste tilfellene bør en holde seg hjemme i et par dager. (Nytt råd 24.09.21)

*** Alle barn må vaske hender umiddelbart når de kommer til barnehagen!**

Vi har som mål at vi skal ha en trygg barnehage, hvor vi klarer å begrense smitte.

DET PEDAGOGISKE ARBEIDET, som handler om punkt nr.1 i prioriteringen, er det denne Årsplanen skal synliggjøre.

Vi vil synliggjøre hvordan vi arbeider med fokusområdene fra Rammeplanens fagområder på hver gruppe. Vi har planlagt mye utetid med aktiviteter innen alle fokusområdene. Erfaringene fra de siste årene, med mye utetid, bekrefter at barna trives svært godt i naturen, og de utvikler leken på en fantasifull og engasjerende måte.

Personalets kompetanseutviklende arbeid vil påvirke barnas hverdag med enda større fokus på et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø for alle barn.

(se kompetanseplanen s. 53.)

DEL II

Årets plan 2022—2023 Innledning, Følg med på livet i gruppene

FØLG MED PÅ LIVET I GRUPPENE:

Dere kan lese ukeplan for gruppene, se bilder fra livet her og ukebrev, på KID- PLAN, en nettløsning som alle foreldre som har oppgitt sin mailadresse, får tilgang til.

HER HAR VI SAMLET ALLE FOKUSOMRÅDENE FOR HVER GRUPPE.

Vår arbeidsmetode er lek. Derfor har vi poengtert dette i informasjonen som følger her for gruppene.

Her har vi også satt opp tegn på at vi når mål for fokusområdene vi arbeider med.

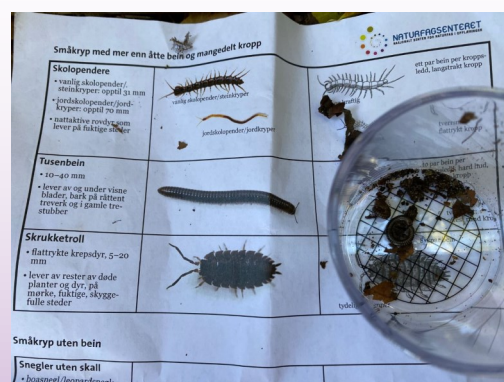
Disse favner fagområdene i Rammeplan, og viser hva personalet skal sørge for at barna:

* Opplever, * Leker med, * Undrer seg over * Utforsker, * Får kjennskap til og * Erfarer — og slik får forståelse av verden og livet.

Vi håper dette gir god og nyttig oversikt for dere. Planene brukes også som arbeidsredskap for personalet.

Denne høsten deltar alle gruppene bortsett fra Brumm, i prosjekt fra Ilene Våtmark besøksenter, Vi leverer svar på prosjekt hver andre uke. Følg med på ukebrev og bilder på Kidplan.

Senteret er oppe for besøk. Se www.ilene.no

Barns medvirkning: se våre verdier, se s. 6. og s. 20

Barna er med å vurderer,

Vi bruker prosjektarbeid som sentral arbeidsmåte. Se s. 20

Som en del av satsingen «**Inkluderende fellesskap**» vil vi også ha ekstra fokus på at barn og familier fra ulike kulturer skal oppleve seg som inkludert i barnehagen. Målet for denne satsingen er:

Barnehagen anerkjenner og synliggjør ulikheter som ressurs. Se også Credo s. 6 og 7.

DEL II

Årets plan 2022 - 2023 Innledning, Foreldrenes medvirkning, Planleggingsdager.

Foreldrenes medvirkning.

Foreldrene i Samarbeidsutvalget har samtykket i at vi er med i en nasjonal **brukerundersøkelse** annen hvert år. Vi deler Resultatet med dere foreldre. Både personalet og S.U. behandler dette, og gjør eventuelle nødvendige tiltak.

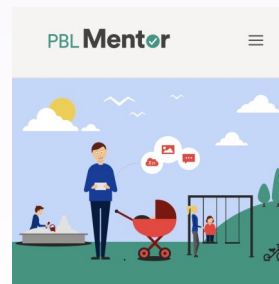
I år har vi en begrenset undersøkelse for foreldre til nye barn, om tilvennings-tiden i barnehagen. Fokus på besøk før oppstart, foreldremøter, arrangement for familier, foreldresamtaler og foreldretreff i grup-pene.

Vi er opptatt av kommunikasjon med dere foreldre.
Vi oppfordrer dere til å bruke informasjonskanalen: KID-plan,

med ukeplan og ukebrev som det er fint om dere følger med på.

Hvis det er lite tid til å utveksle informasjon ved bringe—og hentetid, så oppfordrer vi dere til å ringe, sende melding i KID-plan eller sende mail.

Nasjoner vi har representert i familiene dette året og som feires på gruppe-ne:

Spania feires på Tassen og Brumm, Mexico feires på Knerten og Brumm, Tyskland, Venezuela og Latvia feires på Ludde, Thailand feires på Knerten, Polen feires på Ruffen, Litauen feires på Brumm, Ludde og Knerten, Norge feires av alle, Etiopia feires på Tassen, Ludde og Knerten, Libanon feires på Knerten, Tyrkia og Frankrike feires på Tassen og Serbia feires på Brumm,

Foreldrenes representant i samarbeidsutvalget er Tine Bertelsen

Moen, mail: tine.bertelsen@gmail.com **telf.** 984 11 272

Barnehagens hjemmesider har aktuelle artikler som legges ut av PBL, nesten daglig. Der ligger også denne planen.

Foreldrene har opprettet en Facebookgruppe, som er tilgjengelig når man har barnehageplass i Mokollen,

Oversikt over Planleggingsdagene dette barnehageåret:

Høst: 15.08.22, 19.09.22, 11.11.22,

Vår: 02.01.23, 19.05.23. Etter sommeren: 14.08.23. I tillegg: 1 som ikke er bestemt.

Den første i nytt barnehageår 2023—2024 er 15.08.23

DEL II:
Årets plan 2022 —2023 Innledning, Personalets kompetanseplan

OVERSIKT OVER KOMPETANSEPLANEN 2022—2023

Tema	Deltakere	Dato
Barnehagemiljø og krenkelser (INN)	Alle	Personalmøter og egeninnsats for hver enkelt-Plandager: 11.11, 02.01, 19.05
Stine Sofies stiftelse, «Barnehagepakke»	Lederteam: Alle	19.10, 30.11, 18.01 Personalmøter i etterkant av disse
FlekS	Alle	Personalmøter
Kompetanseløftet «Tenk sammen»	Alle	Personalmøter Vår 2023
Prosjektarbeid	Alle	Vår 2023
Førstehjelp og livredning	Alle	Vår 2023

Vi arbeider videre på personalmøter og planleggingsdager, med stoff som vi har fått på kurs. Mer informasjon om **FlekS og Kompetanseløftet** vil gis i løpet av året. Vi forskyver arbeidstid til en lørdag, for innklemmt dag etter Kr. Himmelfartsdag. Den siste plan.dagen er 14.08.23, før oppstart av nytt barnehageår 2023 – 2024.

ET TRYGT OG GODT BARNEHAGEMILJØ:

Barnehagemiljø og krenkelser er et nettbasert kompetanseutviklende kurs i regi av Høgskolen i innlandet (INN).

Arbeidet med dette skal vare i 1 ½ - 2 år. (Startet høsten 21)

Mål for alle ansatte: Vi strekker oss mot følgende optimale, kollektive tilstand:

«I vår barnehage arbeider vi kontinuerlig og systematisk med å fremme et trygt og inkluderende barnehagemiljø, og med å oppdage, undersøke og forebygge alle former for krenkelser. Vi stopper krenkelser og følger opp med egnede tiltak helt til barna opplever at de har et trygt og inkluderende miljø.»

Utgangspunktet er de tre nye paragrafene, § 41, 42 og 43 i barnehageloven.

I dette kurset skal det gjøres mye arbeid i barnehagen- alt fra kartlegging til å oppdage og forhindre, samt forebygge mobbing og krenkelser og å opprettholde et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. Dette er personlig forpliktende ved at alle skal levere sluttoppgave.

Så det er en satsning for å skaffe oss enda bedre kompetanse på å skape et inkluderende fellesskap. (Se også s. 6, våre verdier)

Stine Sofies stiftelse «Barnehagepakke» er en skolering i å forebygge og avdekke vold og seksuelle overgrep mot barn, - et forskningsprosjekt i regi av FHI og Stiftelsen.

DEL II Årets plan 2022 - 2023 Innledning

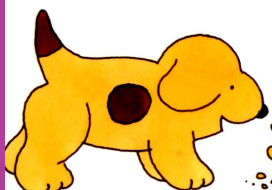
BARNEGRUPPENE I ÅR MED ANSATTE PÅ GRUPPENE:

Brumm

Albert	Filip	Hedvig	Levi	Linnea
Nikoline	Teodor	Ella	Eivile	Mai, Lill, Telma

Tassen

Elida	Olav	Alma	Amin	Arvid	Kristin
Ekin	Amalie	Ingrid	Cornelia	Noelle	Connie Tina Eline Nanette/ Live Monika

Ludde

Lisa	Maria	Håkon	Gabrielius	Diana	Tidemann	Monica
Leon	Essey	Selma	Henriette	Neoh	Håkon	Inger Tone

Knerten

Elena	Johanne	Karolina	Sander	Helle	Ingrid	Celina Ellen
Isak	Josefine	Mathilde	Albert	Emilia	Victor	Marta Ny

Ruffen

Gabriel	Bjørn	Elon	Vincent	Frida
Adrian	Rita	Sigurd	Amanda	Luka
Jacob	Nina	Erle	Elias	Anniken Trine Marta

Vi har i år 58 barn, Stillinger: 680% pedagog, 70% styrer, 700% Fagarbeider/assistent og eiers stilling til administrasjon.

BRUMM

Lek og omsorg

Å begynne i barnehage er både spennende og krevende opplevelse for barnet, dette er en helt ny verden for de fleste, det er mange nye mennesker, nye rom og nye rutiner for barnet. Barnehagen blir ofte det første møte med det å skulle være alene med andre voksne enn sin nærmeste familie.

Vi er opptatt av å gi barnet en trygg start i barnehagen. Vi vil anerkjenne barnet og skape gode relasjoner mellom barnet og oss voksne. Vi vil være tydelige og ansvarfulle voksne som tar hensyn, ser og hører hvert barn.

Omsorg, lek og læring må sees i sammenheng med hverandre. Barn lærer når de leker og leker når de lærer.

På Brumm gruppa vil omsorg prege alle situasjoner i barnehagehverdagen, det vil komme til uttrykk gjennom lek og hverdagssituasjoner som stell, måltid og påkledning. Store deler av barnehagedagen er fylt med lek. Gjennom leken stimuleres ulike sider av barnets utvikling, både språklig, sosialt og motorisk. I lek og eksperimentering lærer barnet mye om hvordan verden fungerer.

I 1-2 årsalderen er barna opptatt av å utforske omgivelsene og oppdage sammenhenger. De er kroppslige «samarbeidspartnere» i leken, barna liker store leke-elementer. Vi ser at gjennom leken oppstår vennskap, og de erfarer noe av det viktigste i livet; Å omgås andre mennesker!

SOSIAL KOMPETANSE

HOVEDMÅL: Utvikle toleranse og aksept for hverandre.

- Tegn:**
- Barna er trygge på og kjenner igjen barn og voksne i barnehagen.
 - Barna viser følelser og får aksept.
 - Barna opplever glede ved å dele opplevelser i ett fellesskap.
 - Barna viser tegn til å trøste andre og vise medfølelse.

I det sosiale samspillet får barna erfaringer med seg selv i forhold til andre. Med veiledning fra personalet blir barna gjort oppmerksomme på andres reaksjon på sine handlinger

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

HOVEDMÅL: Et godt norsk språk for å uttrykke undring, tanker, følelser og opplevelser i gjensidig samhandling med andre barn og voksne.

- Tegn:**
- Barna responderer på ansiktsuttrykk.
 - Barna uttrykker følelser og ønsker med lyder og enkle ord.
 - Barna viser at de forstår betydningen av ord og setninger.
 - Barna viser at de forstår enkle beskjeder.
 - Barna vil undersøke pekebøker og bli lest for.
 - Barna blir kjent med førstelyden i navnet sitt, tilpasset alder.

REALFAG:

HOVEDMÅL: Å oppdage og utforske realfag ved å leke med størrelser, antall, former og plassering.

- Tegn:**
- Barna orienterer seg i ulike rom i barnehagen
 - Barna opplever glede over å utforske og leke med tredimensjonale tall, ulike former og farger.
 - Barna putter leker i bokser og kasse
 - Barna opplever glede ved å utforske og leke med vann, sand og snø.

NATURGLEDE:

HOVEDMÅL: Barna blir glade i naturen og får erfaringer som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider.

Oppleve naturen som arena for lek og læring. (Rpl. 17/s. 52)

Blir nysgjerrige på naturfenomener. (Rpl.17/s52)

Barna får en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring.

Tegn:

- Barna lærer å gå, og etter hvert løpe.
- Barna mestrer å bevege seg i ulendt terreng, med steiner, røtter, små og litt større bakker.
- Barna viser «oppdagerglede» og «eventyrfølelse» ute.
- Barna viser glede ved å leke med sand og vann.
- Barna undrer seg i de ulike årstidene, og over forandringene i naturen.
- Barna blir kjent med utelekeplassen i barnehagen, og med noen områder rundt barnehagen.

MAT, SANSE OG MATKULTUR

HOVEDMÅL:

Å innarbeide gode kostholdsvaner tidlig i barns liv.

Tegn:

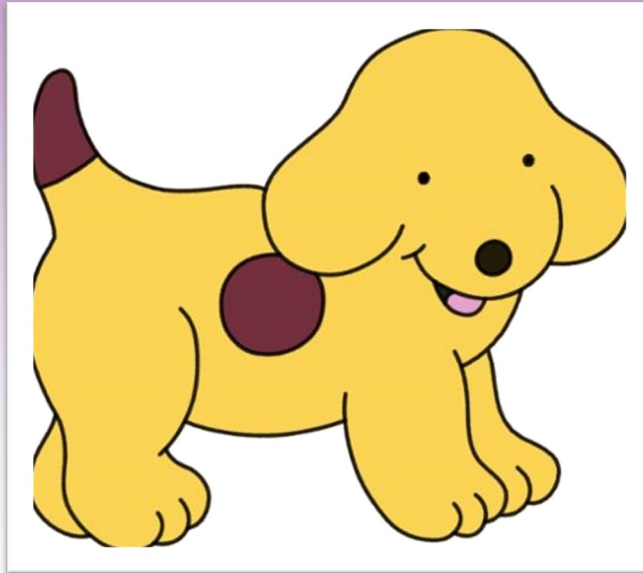
- Barna opplever glede og hygge ved måltidene.
- Barna uttrykker sine ønsker og behov i forbindelse med måltidet.
- Barna viser at de er mette og utørste.
- Barna opplever nye smaker.
- Barna leker med sansene, ser, føler, lukter og smaker.
- Barna spiser selv og øver på å bruke skje/gaffel.

BURSDAGER på Brumm feires uten søt «kosemat»

Men frisk frukt o.l. kan barnet ta med til å dele på gruppa.

TASSEN

Lek og omsorg:

På Tassen anerkjenner vi lekens egenverdi, det er gjennom den frie leken i trygge rammer at barn får rom til å blomstre. Personalet er tilstede i leken og støtter og veileder barna.

Personalet organiserer omgivelsene, tiden og lekemateriellet både inne og ute, for å gi et meningsfullt miljø som inspirerer til lek, omsorg og læring.

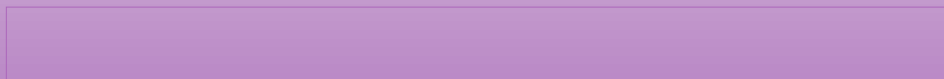
Vi har en fast tur dag i uka, og bruker nærmiljøet aktivt i hverdagen. Vi går på lange turer som til Midtåsen, men er også kortere turer i skogen andre dager. Når vi går på tur er det ikke alltid vi når det opprinnelige målet med turen, noen ganger dukker det opp noe på veien som fanger barnas interesse. Å bruke barnas interesse og nysgjerrighet gir rom for undring og læring.

I Tassengruppa bruker vi barns medvirkning i fokus på lek, samlingsstunder og prosjektarbeid.

Vi voksne støtter og oppmuntrer barna til å vise omsorg for seg selv og andre. Vi skal sørge for at barna føler seg trygge og at de har tilhørighet til barnehagen og barnegruppa.

Når den trygge basen er der, tør barna å utforske verden.

.

SOSIAL KOMPETANSE

HOVEDMÅL: Barna samhandler positivt med andre barn og voksne i ulike sammenhenger.

Tegn:

- Barna kjenner igjen følelser og undrer seg over følelsesuttrykk.
- Barna viser omsorg for hverandre.
- Barna øver på dele med andre, gi og ta i leken.
- Barna øver på å stoppe seg selv, vi lærer barna å si «stopp, jeg liker ikke at du gjør sånn med/mot meg».
- Barna øver på å sette grenser for seg selv og sin egen kropp
- Barna erfarer å dele oppmerksomheten med andre barn i en gruppe, og selv bidra i lek og aktivitet i gruppa.
- Barna øver seg på å vente på tur.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST :

HOVEDMÅL: Å utvikle og anvende et godt norsk språk til å uttrykke undring, tanker, følelser og opplevelser i gjensidig samhandling med andre barn og voksne.

Tegn:

- Barna skal få muligheten til å erfare og oppleve språkglede gjennom sang, rim og regler.
- Barna får kjennskap til enkle eventyr og fortellinger.
- Barna uttrykker seg med tre ords setninger.
- Barna blir kjent med bildebøker med litt tekst og ber om å bli lest for.
- Barna får oppleve at vi kan tøyse med språket.
- Barna får kjennskap til de ulike språkene som er representert i gruppa. Se egen plan for flerspråklige s. 6 - 8.

REALFAG:

HOVEDMÅL: Å oppdage og utforske realfag.

Tegn:

- Barna viser glede over å utforske og leke med antall, rom, tall og former.
- Barna sorterer og rydder ting på riktig plass.
- Barna skiller mellom ulike former.
- Barna skiller liten og stor, en og mange, opp og ned.

NATURGLEDE:

HOVEDMÅL: Barna skal oppleve tilhørighet til naturen og bli godt kjent i nærmiljøet.

Barna får en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring.

Tegn: - Barna øver på å bevege seg i ulendt terreng: Klatre, hoppe og balansere.

- Barna får gode erfaringer med å være ute året rundt i all slags vær.
- Barna blir kjent med noen av naturlekeplassene våre.
- Barna blir kjent med dyr i nærmiljøet.
- Barna får begynnende kjennskap til miljøvern, f. eks. at vi rydder etter oss og plukker opp søppel.
- Barna øver på å kle på seg selv og opplever at ulike årstider krever ulik påkledning.

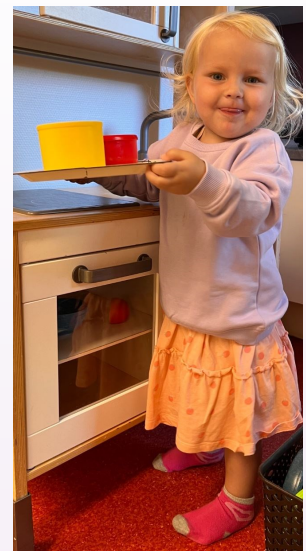

MAT, SANSER OG MATKULTUR

HOVEDMÅL: Å innarbeide gode kostholdsvaner tidlig i barns liv.

Tegn:

- Barna gleder seg til maten med gruppe fellesskap.
- Barna vasker hender selv før måltidet.
- Barna øver på å bruke gaffel og skje.
- Barna våger å smake på ny mat og nye smaker.
- Barna takker for maten.
- Barna øver på å sitte på stolen gjennom hele måltidet, til de fleste er ferdig.

LUDDER

Lek og omsorg:

Luddebarna har blitt store! De har begynt på «storebarnsteam». De går fra å være de eldste på «småbarnsteam» til å være de yngste.

Det betyr at det nå bare er to voksne på de 12 barna hver dag. Barna kan nå være ute på den store lekeplassen, utenfor bakhagen, i utetiden.

Vi vil være mye ute dette året også, og tar derfor med oss fokus på fagområdene ut. Vi vil ha samlinger, leke regelleker og ha formingsaktiviteter ute.

God omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel.

Egenstyrt lek og aktivitet er de viktigste samværsformene for Luddebarna. De leker fordi det er gøy.

Gjennom lek oppstår også vennskap. I lek og samspill med andre lærer barna sosiale ferdigheter. Personalet både ser, støtter og veileder i leken.

Vi prioriterer derfor mye tid til lek, både tilrettelagte lystbetonte aktiviteter, og barnas egen frie lek.

SOSIAL KOMPETANSE

HOVEDMÅL: Barna samhandler positivt med andre barn og voksne i ulike sammenhenger.

Tegn:

- Barna øver på å inkludere hverandre i leken
- Barna øver på å sette grenser for seg selv, f.eks si: «STOPP! Jeg liker ikke at du gjør sånn mot meg».
- Barna øver på å ta andres perspektiv, f.eks å se at noe som gjorde vondt kan ha vært et uhell.
- Barna øver på å stoppe seg selv i å gjøre noe som kan være vondt for andre.
- Barna øver på å ta hensyn til andre, og å akseptere at egne ønsker ikke alltid kan oppfylles.

Vi bruker materiell som «Grønne tanker—glade barn» eller «Friendly-dokkene» og rollespill for å konkretisere dette for barna. Se også s. 31.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST :

HOVEDMÅL: Å utvikle og anvende et godt norsk språk til å uttrykke undring, tanker, følelser og opplevelser i gjensidig samhandling med andre barn og voksne.

Tegn:

- Barna forstår begreper, preposisjoner, entall, flertall, 3-4 fargenavn, overbegrep (mat, klær, møbler)
- Barna kjenner igjen sitt eget navn, førstelyden i navnet sitt og førstelyden til noen av de andre barna.
- Barna forbedrer uttalen av lydene i språket.
- Barna mestrer å lytte til bøker med litt lengre tekst.
- Barna lærer sanger, rim og regler.
- Barna tøyser og tuller med språket, og viser glede over samtaler og fabuleringer.

REALFAG:

HOVEDMÅL: Å oppdage og utforske realfag.

Tegn: - Barna opplever og eksperimenterer med natur fenomener og fysiske lover.

Vi vil bruke eventyr, f. eks.

Geitekillingen som kunne telle til 10 for å utvikle barnas tallforståelse.

DEL II Årets plan 2022—2023

Kap. 3. LUDDE

Plan for lek med Numicon:

Tegnene på at barna har utbytte av leken med dette materiellet er:

Tegn:

- Barna viser glede med å utforske og leke med tall og former
- Barna konstruerer.
- Barna leker med Telleramsa til 10
- barna øver på å klassifisere og sortere etter farge, form, størrelse og mengde.
- Barna har tallbegrep til 3.
- Barna forstår preposisjoner f. eks.: mellom, ved siden av, foran, bak.
- Barna forstår ulike motsetninger

NATURGLEDE:

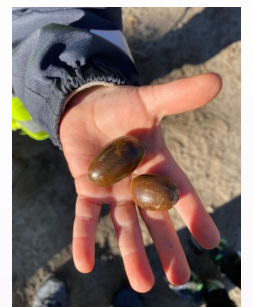
HOVEDMÅL: Barna får opplevelser og erfaringer i naturen, og blir kjent med naturens mangfold.

Blir nysgjerrige på naturfenomener og utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan vi kan ta vare på naturen (Rpl.17/s52)

Barna får en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring.

Tegn:

- Barna er nysgjerrige på å utforske barnehagens naturlekeplasser, og blir enda tryggere i ulendt terreng.
- Barna mestrer å være ute i all slags vær.
- Barna blir kjent med noen dyr og vekster i nærmiljøet og undrer seg over fenomener i naturen.
- Barna plukker eget søppel etter måltidet, oppfordres til å si fra til en voksen, hvis de finner søppel på tur og får en begynnende forståelse for hvorfor dette er viktig.

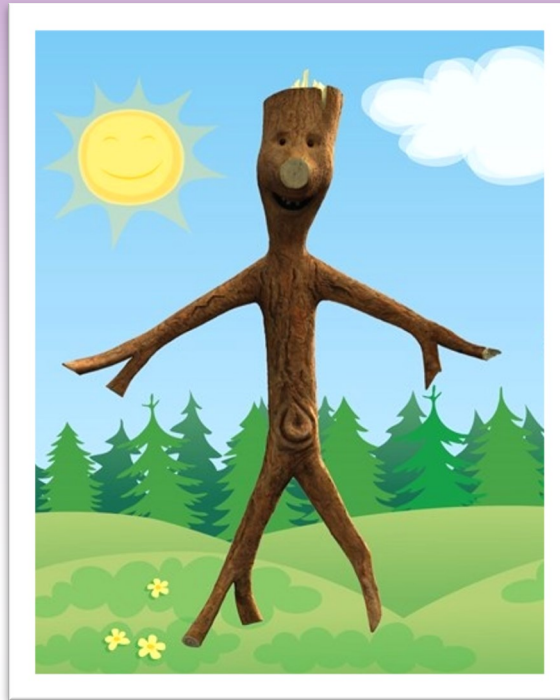
MAT, SANSER OG MATKULTUR

HOVEDMÅL: Å innarbeide gode kostholdsvaner tidlig i barns liv.

Tegn:

- Barna våger å smake på ny mat/smaker.
- Barna øver på å si «Jeg har ikke vent meg til det enda», istedenfor «Jeg liker ikke».

KNERTEN

Lek og omsorg

Barna som går på Knerten har nå gått noen år i barnehage, og oppleves som trygge på barnehagelivet. Dette året har det begynt to nye, så nå er gruppa på tolv barn. Barna opplever personalet i barnehagen som trygge voksne, som gir dem omsorg og gode opplevelser.

Trygge barn er nysgjerrige, utforskende og deltar i lek med andre.

(Rammeplanen, s 19). Omsorg, lek og læring må sees i sammenheng med hverandre.

Vi er opptatt av læring gjennom lek og omsorg, og dette året skal vi lære nye spennende ting.

I barnehagen betyr læringsbegrepet først og fremst at vi styrker barnets nysgjerrige utforsking av omgivelsene.

Vi er opptatt av å dele gruppa inn i mindre grupper, så barna kan føle seg enda mer sett og medvirke i hverdagen sin.

Gjennom barnehagedagen har vi samlinger, aktiviteter, forming, lek, turer

SOSIAL KOMPETANSE

HOVEDMÅL: Barna samhandler positivt med andre barn og voksne i ulike sammenhenger.

Tegn:

- Barna øver på å stoppe seg selv, bruker ord i konflikter.
- Barna lærer etter hvert å komme med løsninger når det blir en konflikt. (Konfliktløsningsmodellen, s.18 i Credo.)
- Barna utvikler toleranse og aksept for hverandre. Vi er hverandres barnehagevenner.
- Barna lærer å sette egne grenser, respektere andres grenser.
- Barna bruker "innestemme inne"

Vi får besøk av Kompisdokka eller rød og grønn bamse, se s. 31, og snakker om ulike følelser.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST :

HOVEDMÅL: Å utvikle og anvende et godt norsk språk til å uttrykke undring, tanker, følelser og opplevelser i gjensidig samhandling med andre barn og voksne.

Tegn:

- Barna forstår gradbøying av noen adjektiv: mindre, større, kortere, lengre.
- Barna klapper stavelser i ord.
- Barna lekeskriver og viser interesse for å skrive og lese bokstaver.
- Barna lytter til bøker og snakker om innholdet i bøkene underveis og etter lesingen, med begynnelse, hoveddel og avslutning.
- Barna forteller en historie eller opplevelse med en viss sammenheng.
- Barna skriver navnet sitt.

For flerspråklige barn, har vi en egen plan og språkgruppe.

Se mer s. 36.

REALFAG:

HOVEDMÅL: Å oppdage og utforske realfag.

Tegn:

- Barna spiller spill med terning, finner par, systematiserer.
- Barna kopierer og lager enkle figurer og mønstre med perler eller tegning.
- Barna erfarer størrelser i sine omgivelser og sammenligner disse.
- Barna har tallbegrep til 10.

Vi bruker naturen som arena for lek, undring, utforskning og læring.

Vi finner former, teller og sorterer det vi finner ute i naturen. Vi lager spill og gir barna oppgaver der de skal finne noe.

Barna erfarer størrelser i sine omgivelser og sammenligner disse.

Plan for systematisk lek med Numicon:

Barna skal få kjennskap til:

- Tallrekken 1– 10
- Tellebegrep til 5
- Spille med terning
- Finne par/like
- Systematisere
- Ulike geometriske mønstre

Aktiviteter:

1. Barna utforsker brikkene, sammenligner med bilder med tallsymbolet
2. Hvilke brikker kan vi legge sammen til tallet 10
3. Spill med terninger.
4. Systematisere like brikker, antall, like farger
5. Finne to like brikker: hvor mye er det til sammen?
6. Geometriske former: Bruke bildeoverlegg til å lage samme mønstre oppå. Barna kan lage egne mønstre

NATURGLEDE

HOVEDMÅL: Barna får opplevelser og erfaringer i naturen, blir enda bedre kjent med naturens mangfold.

Blir nysgjerrige på naturfenomener og utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan vi kan ta vare på naturen (Rpl.17/s52)

Barna får en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring.

Tegn:- Barna erfarer at alle får utfordringer og like muligheter til deltagelse

- Barna plukker opp søppel og får en begynnende forståelse for hvorfor det er viktig å ferdes varsomt i naturen.
- Barna bryr seg ikke friske greiner, tar hensyn til dyrelivet og forstår at insekter også er nyttig og har rett til å leve.
- Barna opplever, utforsker og eksperimenterer med naturfenomener og fysiske lover.

MAT, SANSER OG MAT-KULTUR

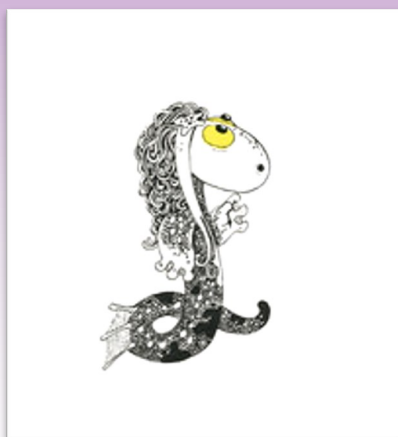
HOVEDMÅL: Å innarbeide gode kostholdsvaner tidlig i barns liv.

Tegn:- Barna øver på å bruke kniv og gaffel; skjærer opp maten, og smører på brødkiva si selv.

- Barna våger å smake på all mat som blir servert.
- Barna lærer å si: «Jeg har ikke vendt meg til» i stedet for å si: «Jeg liker ikke».
- Barna sier "Takk for maten" før de går fra bordet.

RUFFEN

Lek og omsorg:

Barna er nå eldst i barnehagen. Det synes de er fint! Men det er mange følelser i sving hos barn i denne alderen, så de trenger god støtte fra voksne. Vi legger vekt å se hvert enkelt barn, og er opptatt av at de skal få leve her og nå. Dette året er det flere ting som skjer både av turer, matlaging og aktiviteter.

Det er også fokus på at overgangen mellom barnehage og skole forbedres, gjennom aktiviteter i løpet av året, hvor «skolestartergruppe» er en av disse.

Vi ønsker å vekke nysgjerrighet, lyst til å lære og vi øver på ferdigheter som er gode å ha på plass før skolestart. Det kan f. eks. være:

Å kle på seg selv, mestre toalettbesøk, henge ytterklærne på knaggen og sette på plass sko. Rett og slett øve på å bli selvstendige.

I arbeidet med de ulike fokusområdene står barns medvirkning, lek og lystbetonte aktiviteter sentralt. Dagene består av variasjon av tilrettelagte aktiviteter, prosjekter og barnas egenstyrte aktiviteter.

Vi vet at barn lærer gjennom lek og aktiviteter som vekker barns nysgjerrighet. Alle barna skal oppleve mestring!

Fagområdene: Antall, rom og form

Kommunikasjon, språk og tekst

Kropp, bevegelse, mat og helse

Nærmiljø og samfunn

DEL II: Årets plan 2022 - 2023 Kap. 5
Plan for overgang
RUFFEN

HOVEDMÅL FOR OVERGANG BARNEHAGE—SKOLE:

Styrke sammenhengen mellom barnehagen og skolen, og skape en god overgang for barna.

(Felles mål Sandefjord kommune)

Tegn:

- **Alle barna opplever mestring.**
- **Alle barna møter skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner!**

Årshjul: «Fra eldst til yngst»

På høstens foreldremøte får foreldre til skolestarterne informasjon om hvordan vi arbeider dette året. Vi vil også informere på mail.

Planene for samarbeid barnehage - skole, og hjem - skole: Skolene inviterer til samarbeidsmøte med barnehagene ang. skolestart siste høst før skolestart, Dette er i endring gjennom prosjektet «Tenk sammen» i kommunen, - vi sender beskjed når vi får informasjon.

Barna skrives inn på skolen i november—januar.

Innen 1. mai skal foreldrene og pedagogen sammen fylle ut et skjema med informasjon til skolen.

Barna skal også uttale seg om sine forventninger.

Noen skoler inviterer oss på besøk før skolestart.

Barna innkalles til «Møt skolen» to dager, som regel i mai måned, og Skolen inviterer til foreldremøte på våren.

Førsteklassingene inviteres tilbake i barnehagen en dag i høstferien. Dette er et viktig besøk med gjen-synsglede, men også et møte som ofte gjør barna oppmerksomme på at de har vokst fra barnehagen.

SOSIAL KOMPETANSE:

HOVEDMÅL: Barna samhandler positivt med andre barn og voksne i ulike sammenhenger.

Tegn:

- Barna øver på å stoppe seg selv, og å få innblikk i hvordan egne handlinger påvirker andre.
- Barna «gjør hverandre gode» ved blant annet samarbeid og å støtte/hjelpe hverandre.
- Barna utvikler toleranse og aksept for hverandres forskjellighet som for eksempel: kjønn, språk, evner og ferdigheter.
- Barna tilegner seg samfunnets grunnleggende normer og verdier, eks. forskjellen på mitt og ditt, være hjelpsom, lære høflighet og bordskikk.
- Barna øver på å løse konflikter: hva skjedde, hva kan vi gjøre isteden? (Konfliktløsning, se s.29)

Gjennom året har vi fokus på MEG SELV— Å være glad i seg selv; kropp og følelser. Dette er også grunnlag for å bry oss om hverandre.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST :

HOVEDMÅL: Å utvikle og anvende et godt norsk språk til å uttrykke undring, tanker, følelser og opplevelser i gjensidig samhandling med andre barn og voksne.

Tegn:

- Barna bruker språket som et redskap for egne tanker og uttrykk for følelser og meninger.
- Barna leker med rim og kan enkle rim, regler og sanger.
- Barna lytter til høytlesning uten støtte av bilder.
- Barna gjenforteller med begynnelse, handling og avslutning.
- Barna blir kjent med forskjellen mellom tall og bokstaver.

Vi bruker "Salaby" nettsted og andre digitale verktøy.

Annet: Barna presenteres for årstider, måneder, og dagene i uka med navn og dato.

Barna reflekterer over skolestart.

Barna setter ord på forventninger til dette året på høsten, og evaluerer årets innhold på forsommeren.

PLAN FOR «SKOLESTARTERGRUPPA» I MOKOLLEN:

HOVEDMÅL: Styrke sammenhengen mellom barnehagen og skolen, og skape en god overgang.

Denne Planen må sees i sammenheng med andre planer og mål til gruppa. Det brukes tid på språkarbeid alle dager.

«Skolestartergruppa» er en strukturert plan som gjennomføres 3 formiddager i uka. Barna deles inn i 2 grupper: «Artur» og «Hestene». Og bytter aktivitet etter ca. 30 min. Her legges det størst vekt på:

Plan for språklig bevissthet, «Bornholmsmodellen, Jørgen Frost».

Forskning viser at barn som er språklig bevisste har en gunstigere lese -og skriveutvikling, enn de som ikke er språklig bevisste. (Frost 2001)

Vi leker med språkets form i denne rekkefølgen gjennom året:

Rim, setninger, ord, stavelser, forlyder og enkeltlyder,

- I tillegg:**
- Barna skriver lekeskrift og etter hvert navnet sitt.
 - Barna blir kjent med leseretning og med at boka har ord, setninger, sider og kapitler.
 - Barna får økt ordforråd og begreper,
 - Barna bruker enkle engelske ord, f.eks. i en sang

Barna får ark, hvor de kan tegne, lekeskrive klippe og lime.

Vi lager historier og gjenfortellinger

I den andre delen av skolegruppa varierer temaet fra uke til uke, ut ifra hva som er aktuelt, bl.a prosjektarbeid, temaarbeid og realfag. Mye av arbeidet i denne gruppa vil også være knyttet til sosial kompetanse.

REALFAG:

HOVEDMÅL: Å oppdage og utforske realfag.

Tegn:

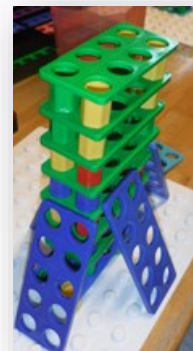
- Barna bruker ord om forholdet mellom størrelser og posisjoner
- Barna skaper egne mønster og figurer med geometriske former og andre materialer.
- Barna sorterer og klassifiserer etter egenskap, form, størrelse, farge.
- Barna deler i halv og kvart, f.eks. frukt, summerer og trekker fra i enkle regnestykker.
- Barna spiller brettspill med brikker og terninger,
- Barna blir kjent med materiellet Numicon.

Vi bruker «Super sorting set» og «Numicon» som hjelpemidler.

Vi bruker materiellet på forskerrommet, vi forsker og undres over fenomener vi oppdager i enkle fysikkforsøk.

Systematisk lek med Numicon (Personalets plan med henvisninger til oppgaver i materialet):

1. Barna leker fritt med materialet
2. Gjette hvilken brikke i en «følepose» brikker 1-5 så 1-10 oppg. 5a
3. Mønster: Bruke bildeoverlegg, tallformer og lage egne mønster, speile oppgave. Oppg. 2a,2b,3a,5a,5b,6a,14a
4. Symmetri: To og to barn legge likt, bruke speil, se symmetri i andre aktiviteter
5. tallforståelse: Legge likt, finne like, kople par legge rekkefølge, tall - venner, legge over, tell baklengs, telle to og to, spill, bruke tallsymboler, Telling. Oppg. 1a,1b,6b
6. Rekkefølge: oppg. 3b,4a,4b,7b
7. Videre telling: Oppg. 8a,8b,9a,9b
8. Addisjon: Oppg. 10a,10b,11a,11b
9. Subtraksjon: Oppg.12a,12b,13a,13b
10. Form: Oppg. 14b

NATURGLEDE:

HOVEDMÅL:

Barna får opplevelser og erfaringer i naturen, og blir kjent med naturens mangfold.

Blir nysgjerrige på naturfenomener og utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan vi kan ta vare på naturen (Rpl.17/s52)

Barna får en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring.

Tegn:

- Barna blir bevisst på egne handlinger når de ferdes i naturen tar hensyn til planter og dyr.
- Barna vet hvor maten kommer fra gjennom tema «Fra hav og jord til bord». Se s. 50
- Barna undrer seg, utforsker og eksperimenterer med naturfenomener og fysiske lover.
- Barna får erfaringer med- og kunnskap om; dyr og vekster og deres gjensidige avhengighet.
- Barna får begynnende forståelse for miljøvern, resirkulering og kompost.

Naturglede og uteliv har fokus dette året også, når vi skal velge prosjekter og turer. Se s. 42

NATUROPDRAGET fra Ilene våtmarksenter, med Kåre Kråke, har fokus denne høsten, med småkryp, fugler, trær og spor/sportegn.

Vi vil også gi barna kjennskap til noe lokal historie rundt Midtås og kjennskap til litt historie om Hvalfangst med opplevelse på Hvalfangstmuseet.

MAT, SANSER OG MATKULTUR

HOVEDMÅL: Å innarbeide gode kostholdsvaner tidlig i barns liv. Se s.44

- Tegn:**
- Barna høster og smaker på naturens vekster.
 - Barna er med på å lage retter av det de høster ute.
 - Barna tør å smake på ny og ukjent mat, er med i smakeleker.
 - Barna øver på "Jeg har ikke vent meg til det enda," istedenfor «jeg liker ikke!»
 - Barna viser at de hygger seg ved måltidet.

Plan: «Fra Hav og jord til bord»

Er et tema rundt mat og råvarer der Ruffen gruppa er med matinspirator Anne Wang - Nilsen og sanker lokale råvarer, føler, lukter, smaker og tilbereder råvarene.

De lærer og ser hvor maten kommer fra og hva man kan lage av det, hva ting heter, smaker og opplever ulike konsistenser.

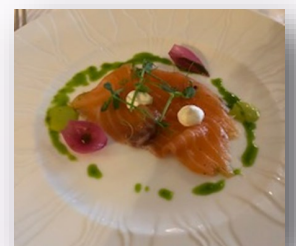
Gjennom Høsthalvåret skal barna:

- Oppleve sanseleker der barna smaker og lukter på salt, søtt, surt, bittert og umami.
- Få et lite innblikk i kornproduksjon: fra jord til bord.
- Lage sodabrød av ulike korn typer.
- Tur til Knatten. Vi ser på epletrærne, kjøper epler og eplesaft.
- Besøke Lund gård og kjøper gresskar.
- Ta opp poteter og gulrøtter fra jorda
- Lage gresskarsuppe til lunsj.
- Lage grønnsaksuppe til FN-dagen
- Lage medisterkaker. Fokus på krydder og julesmak, invitere foreldre til en smak.

Gjennom Vårhalvåret skal barna:

- Smake på og tilberede rå, kokte og mosedede grønnsaker, kjenne på ulike konsistenser. Barna får oppgaveheftet om frukt og grønt.
- Lage fruktsalat.
- Besøke hvalfangstmuseet og fiskebutikken Brødrene Berggren.
- Lage fiskepinner.
- Tappe bjørkesaft.
- Plukke nesle og ramsløk- kanskje også asparges.

Årets høydepunkt og kulturopplevelse: Vi vil som avslutning på tema «Fra hav og jord til bord» og avslutning av barnehagelivet, også i år, til Midtåsen for å få servert en 3 retters middag med gode og litt utfordrende smaker, - alternativt et annet godt spisested.

DEL II. Årets plan 2022—2023

Kap. 6 Kultur og kreativitet I Mokollen

Sentralt for dette er:

**Fra barnehagens
verdigrunnlag,**

se Vårt Credo s.5, Rammeplanen,
kap. 1.

**Synliggjøre og verdsette
mangfold og gjensidig
respekt.**

Og Fagområdene: i

Rammeplanen:

Kunst, kultur og kreativitet.

Nærmiljø og samfunn.

Etikk, religion og filosofi

Barnehagen skal:

- Gi barna felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap.
- Legge til rette for kulturmøter.
- Gi rom for barnas egen kulturskaping, som en del av barns medvirkning. se Vårt Credo s.20
- Synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet og at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på.
- Støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger og synliggjøre variasjoner i verdier, religion, livssyn, kultur, kropp, legning og egenskaper.
- Synliggjøre samisk kultur og bidra til at barna skal utvikle respekt og fellesskapsfølelse for det samiske mangfoldet.
- Gi barna kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og bli kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen. (Rpl. 2017)

DEL II. Kap. 6: Årets plan 2022—2023 **ÅRSOVERSIKT**

Med festdager, høytider, merkedager fra ulike kulturer, barnas bursdager, møter og planleggingsdager.

* Sanger vi synger gjennom året—spesielt knyttet til høytider og fester.

Husk å følge med på ukeplaner og bilder på Kidplan, logg inn med foreldrepassordet.

I samarbeid med aktuelle familier, markerer vi religiøse og kulturelle tradisjoner, når de er representert i barnegruppa. Vi har spurt alle familiene om de har tilknytning til en kultur/land som vi sammen kan markere spesielle dager/høytider til. Vi vil gjøre dette gjennom året, på de ulike datoene som vi får informasjon om. Dette er nasjonene vi har fått informasjon om i år: Spania, Mexico, Tyskland, Frankrike, Venezuela, Thailand, Polen, Litauen, Latvia, Etiopia, Libanon, Serbia, Tyrkia og Norge

DEL II: Årets plan 2022—2023 Kap. 6. OKTOBER

Vår årsplan lages ferdig i løpet av august—september hvert år, da barnegruppa og personalet er på plass, slik at vi vet at planen er aktuell og tilpasset barna vi har dette året. Det medfører at dere først får kalenderen i oktober. **Derfor er kalendermånedene august—september s.87 og "Starten på barnehagelivet"s.24, gjeldene ved oppstart av neste barnehageår 2022—2023**

OKTOBER 2022:

- 01.10: Olav 2 år!
- 02.10: Kristin 2 år!
- 03.10: Tysklands Nasjonaldag feires på Ludde
- 10.10 - 16.10: Skolens høstferie. Uke 41. **Barnehagen åpen.**
- 12.10: Spanias nasjonaldag, vi feirer på Brumm, Tassen og Ruffen
- 25.10 eller 02.11 Dugnad for alle foreldrene, Valgfri dag.**
- 24.10: Vi feirer F.N.—dagen: Med familiene.
Velkommen til barnehagen kl. 15.00.**
- 26.10: Hedwig 1 år!
- 31.10: Amanda 4 år!

Tradisjonen tro, feirer vi F.N.—DAGEN, i år: 24 OKTOBER. Vi inviterer familiene til aksjonsdag kl. 15.00: I oktober bruker vi Karsten & Petra- fortellinger for å skape motivasjon hos barna, for å "Lage basar" til inntekt for barn som ikke har det de trenger og må flykte fra hjemmene sine.

Mål for barna: Barn kan bruke sine evner der de er og hvor de bor, til å hjelpe andre barn på denne jord. (Solsikkeloven)

Det handler om vennskap, om å hjelpe hverandre og om å høre til i en familie. Vi vil også i år la inntekten gå til **SOS- barnebyer.**

Derfor: Ser barna på storebarnsteamet film, og leser om Karsten og Petra av Tor Åge Bringsvær og Anne Holt. Karsten og Petra sitt univers er trygt og godt, i barnehagen og i familien, slik mange har det. Karsten og Petra vil også hjelpe andre og holder basar!

Vi synger "Vennesangen" og danser "BlimE—dansen."

Barna på småbarnsteamet får høre og bli kjent med "Vennesangen"

Tegn:

- Barna lager formingsprodukter som skal selges.
- Vi selger leker som barna har med hjemmefra.
- Vi serverer suppe m/brød

Alt for å samle inn penger, slik at vi kan hjelpe andre barn.

Vi vil også i år lodde ut en god fruktkurv: **VI TAR BARE IMOT VIPPS (ingen kontanter)**

NOVEMBER 2022: Foreldresamtaler, avtales med hvert hjem.

09.11: Foreldremøte kl. 19.00—for alle foreldrene!

11.11: Planleggingsdag STENGT!

15.11: Amalie 2 år

17.11: Teaterforestilling i barnehagen

18.11: Latvia sin Nasjonaldag, feires på Ludde,

19.11: Erle 5 år!

22.11: Libanon feires på Knerten

27.11: Elias 5 år,

Uke 47, Uke 48: Se adventkalender s. 76

«Når bladene faller ned»

Mel.: Lofottorsk.

Når bladene faller ned, da er det høsten du kan se.

%Blader faller ned% Ja blader faller ned.

Og ut i skogen alle går, og plukker siste blomst i år

Og lite ekorn hopper fram—nå har den skiftet pels igjen, %Skiftet pels igjen% ja -
Og nesten alle fugler drar, men noen få igjen vi har få igjen..

Vi danser Blime dansen 2022:

«Den ene» Selma Ibrahim.

1. vers:

Man føler seg litt ensom av og til
Usikker og lei og alt blir bare feil
Oh—woah—woha

Da er det jo så lite som skal til
Bare et lite hei

Og plutselig går det greit.

Ref: 1 For du ser at når vi strekker
ut en hånd Så kan vi sammen lage
et vennskapsbånd Vi er stjerner
på himmelen som lyser opp
Når det mørkner oh— oh -oh

Ref 2:

Og alle synger: 1 2 3

Bare kom bli med, Slipp deg løs
og dans litt med meg.

Oh—woah—woha

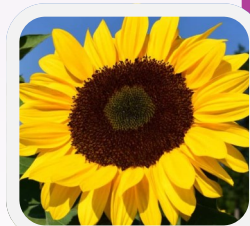
Ett steg frem, La meg bli din venn
Jeg kan være den ene for deg
%Oh—woah—woha%

For jeg kan være den e-e-ene
for deg %Oh—woah—woha%
Og du kan være den e-e-ene
for meg **Ref 1:**

2.vers: Ulike men like likevel

Det ha`kke no`å si Forskjellighet
er fint Oh—woah—woha

Når vi står sammen kan vi flytte
fjell Sterkere med fler mot urettferdighet,

VI—Sangen: 1vers: Det finnes mange barn i andre land, som har ingenting, men som gjør så godt de kan. Og de drømmer om en verden der ingen våpen slipper til, at de har nok mat og leker hvor de vil.

Ref. Vi har ingen tid å miste, Det må gjøres noe nå. Strekke ut en hånd og ikke bare se på. Vi er barn fra forskjellige land som står sammen og viser vi kan skape samhold om vi bare vil, ingen grenser for hva vi får til.

2vers: Og vi synger så høyt som vi kan, Vi vil høres i all verdens land. For vi har noe viktig å si: Vi er barn som har mye å gi I en liten by langt mot nord har vi samlet oss og synger høyt i kor. For vi drømmer om en verden der alle kan le, hvor vi har det trygt og krig har blitt til fred.

Ref.

DESEMBER 2022: Advent og jul:

Dere får et eget brev i november med informasjon om denne tiden. I adventstiden har vi ikke en fast turdag, og de minste vil være mindre ute enn vanlig.

HOVEDMÅL: Barna vet hva vi venter på i vår kristne kultur, og opplever gode norske juletradisjoner.

Tegn: -Barna uttrykker glede og forventning i møte med advent og juleforberedelsene.

Barna på storebarnsteamet inviteres til Sandar kirke på adventstund. (Dato kommer senere, og foreldre kan velge at barna blir i bhg. isteden). Vi lager dekorasjon til kirken.

VI LAGER JULEKORT i en kreativ prosess, uten ferdige maler.

Barna velger 1—2 gaver hver som de lager i tillegg.

Barna på Knerten og Ruffen støper lys.

VI HAR ADVENTSAMLING HVER DAG:

Ludde, Knerten og Ruffen samles i allrommet. Brumm og Tassen i sine rom. Teamene planlegger eget innhold til samlingene og adventskalendarer.

Vi synger: "Nå tenner vi det første lys.", "Lucia-sangen."

"Fingerleken om Josef og Maria."

Vi har oppdaget at det bor en liten lurenisse i Mokollen, han gjør mange nisse-streker! Det blir spennende og morsomt!

Noen dager gjør vi spennende eksperimenter.

Voksne og barn dramatiserer deler av julefortellingen på onsdager.

På nissefesten synger vi: "På låven sitter nissen" og «Musevisa».

Julesmak:

Barna trekker hver dag opp en ny julesmak fra «smake-posen».

Barnet som trekker, får også dele ut til de andre. For de yngste barna gir dette mer mening i ventetiden, da de jo ikke kan forestille seg hva vi venter på, slik de eldre barna gjør.

Og slik smakelek er i tråd med fokuset vi har på å utvide barnas smak, så de større barna har også stor glede av dette.

Foreldrene får også en julesmak av medisterkake m. tilbehør ved hentetid, en dag i desember.

DEL II: Årets plan 2022—2023

Kap. 6.

MA	TI	ON	TO	FR	LØ	SØ
21.11 Vi baker lussekatter denne uka	22.11	23.11 Middag.	24.11	25.11 Vi pakker ut jula. Første advent samling.	26.11	27.11 1. søndag i advent
28.11 Vi tenner 1. lys. Vi støper lys med Ruffen	29.11 Advent samling. Vi støper lys med Knerten	30.11 Middag Drama: Maria på eselet.	01.12 Advent samling. Lage gaver Øve Lucia	02.12 Advent samling Lage gaver Øve Lucia	03.12 Ekin 2 år!	04.12 2. søndag i advent Sigurd 5 år!
05.12 Vi tenner 2. lys. Lage gaver Øve Lucia	06.12 Advent samling Sunniva 3år	07.12 Middag Drama: På Betlehems-markene	08.12 Advent-samling Lage gaver Øve Lucia	09.12 Advent samling Lage gaver Øve Lucia	10.12 Helle 4 år!	11.12 3. søndag i advent
12.12 Vi tenner 3. lys. Lage gaver Øve Lucia	13.12 Luciafest kl. 07.15	14.12 Middag Drama: Gjeterne i stallen.	15.12 Advent samling Lage gaver	16.12 Advent-samling	17.12	18.12 4. søndag i Advent.
19.12 Vi tenner 4. lys Ruffen lager medisterkaker 26. stengt	20.12 Nissefest 27. stengt	21.12 Advent-samling 28. stengt	22.12 Advent-samling 29. stengt	23.12 Advent-samling 30. stengt	24.12 Julaften Stengt	25.12 Isak 4 år! 02.01.23 Planleggingsdag

03.12: Ekin 2 år!

04.12: Sigurd 5 år!

06.12: Sunniva 3 år!

10.12: Helle 4 år!

13.12: Luciafest for hele familien (storebarnsteamet) kl. 07.15

Barna på småbarnsteamet får besøk av de eldre i Luciatog på formiddagen

19.12: Ruffen serverer medisterkaker med tilbehør til alle foreldrene ved hentetid. (vegetar alt. Lages)

20.12: Nissefest for barna: Ta gjerne på nisselue!

24.12: Juleferie. STENGT helt til: 03.01.2023

25.12: Isak 4 år!

02.01.2023 Planleggingsdag

03.01.2023: Barnehagen åpner igjen.

Dikt

FINGERLEKEN.

Dette er Josef
 Her er Maria
 De går på veien
 Til Betlehem.
 Begge er trøtte
 Og trenger å hvile.
 Tenk om det ikke er
 plass til dem noe sted?
 Knakk, knakk, knakk
 Vær så snill og la oss komme
 inn!
 Men hotellverten sier:
 Her er fullt!
 De går og spør og står i kø.
 Men hver eneste krok er opp-
 tatt.
 Tilslutt så finner de en stall
 Og en seng med høy.
 Der i stallen på julekvelden
 fødtes Guds sønn på en seng
 av strå.

Luciasangen:

Svart senker natten seg
 i stall og stuer
 Solen har gått sin vei,
 Skyggene truer
 Inn i vårt mørke hus
 Stiger med tente lys
 Sankta Lucia, Stankta Lucia!

Vi vil lære oss sangen fra
 julekalenderen til NRK 2022

En stjerne skinner i natt:

Nå er den hellige time
 vi står i stjerneskin
 og hører klokkene kime,
 Nå ringes julen inn.
 Ref.:
 Englene synger høyt i kor!
 Synger om fred på vår jord!
 Verden var aldri helt forlatt,
 en stjerne skinner i natt.

Nå tenner vi det første lys

1. Nå tenner vi det første lys,
 alene må det stå.
 Vi venter på det lille barn
 som i en krybbe lå.
 2. Nå tenner vi det andre lys,
 Da kan vi bedre se:
 Vi venter på at Gud vår far
 Vil gi sin sønn hit ned.
 3. Nå tenner vi det tredje lys.
 Det er et hellig tall.
 Vi venter på at kongen vår
 skal fødes i en stall.
 4. Nå tenner vi det fjerde lys,
 Og natten blir til dag,
 Vi venter nå på frelseren
 For alle folkeslag.

På låven sitter nissen

På låven sitter nissen med sin store skje,
 Ja, bare se, og kom av sted!
 For julegrøten min den vil jeg ha i fred
 og ingen, ingen vil jeg dele med!
 Og råttene de hopper og de danser,
 Og de svinser og de svanser
 de klorer etter grøten og de stanser
 og de står om nissen tett i ring.
 Men nissen se han er en liten hissigpropp
 Og med sin kropp, han gjør et hopp!
 Jeg henter katten hvis dere ikke holder opp
 Når katten kommer skal det nok bli stopp!
 Da løper alle rottene så bange, ja så bange
 De klorer etter grøten noen ganger
 Og en to tre så er de vekk!!

JANUAR 2023

02.01: Planleggingsdag. Barnehagen stengt.

03.01: Barnehagen åpner igjen etter jul.

04.01: Juletreffest på Mosserød skole for familiene kl. 17.30

Egen invitasjon kommer fra foreldrene i S.U.

06.01: Hellige tre kongers fest:

Vi dramatiserer den 4. fortellingen fra

juleevangeliet. Vi spiser kake: inne i kaken gjemmer vi en mandel.

Den som får mandelen, får velge en lek.

07.01: Serbia feires på Brumm.

20.01: Albert 5 år!

25.01: Amin 3 år!

**Uke 4: Vinteraktivitetsdag for barna planlegges slik at vi kan arrange-
re den når vær og føre egner seg til aking og skirenn. Ruffen drar til
skøytehallen og prøver seg på skøyteferdigheter.**

Jeg snører min sekk

Jeg snører min sekk jeg spenner mine
ski

Nå lyser det så fagert I heien
Fra ovnskroken vekk Så glad og så fri
Mot store hvite skogen tar jeg veien

I fykende fei jeg baner meg en vei
Blant vinterkledde stubber og steiner
Den susende vind meg stryker om
kinn
Og snøen drysser ned fra lave grei-
ner

De vinger på fot gir liv og lyst og mot
Nå stevner jeg mot høyeste tinden
Alt tungt og alt trått alt smålig og
grått
Det stryker og det fyker vekk med
vinden

Og når jeg ser opp da skuer jeg fra
topp
Den lyse dal med skoglier blandet
Da banker mitt bryst av jublende lyst
"Jeg elsker å jeg elsker dette landet "

SANGER I JANUAR OG FEBRUAR:

Det falt et lite snøfnugg

på halen av en katt.

Det falt et lite snøfnugg på klokke Hansens katt.

De to små snøfnugg ropte, kom hit ,kom hit ,
kom hit

Og så kom tusen snøfnugg og så ble verden hvit.
Tilbake sto en snømann med klokke Hansens
hatt.

Året rundt. Av Alf Prøysen

Jeg heter januar,

Og jeg er svært til kar

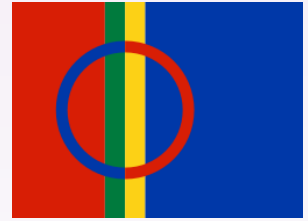
Og kommer jeg så må du ikke gå med nesa
bar!

Men gaver kan jeg gi,

Hvis du vil stå på ski,

Så strør jeg snø på vei og sti,

I bakkehell og li!

FEBRUAR 2023:

- 03.02: Ingrid T.A 5 år!
06.02: Samefolkets dag.
07.02: Essey 4 år!

Samefolkets dag feires 6. februar:

På Storebarnsteamet forbereder vi denne dagen, barna får litt kjennskap til Urbefolkningen. Vi hører eventyret om Nordlyset, og vi serverer alle barna finnbiff med rørte tyttebær til middag.

- 10.02: Bjørn 6 år!
13.02: Alma 3 år!
16.02: Diana 4år!
Litauens nasjonaldag, feires på BRUMM, LUDDE og KNERTEN
17.02: Karolina 5 år!

21.—24.02: Skolens vinterferie Barnehagen er åpen

17.02: Fastelavn feires. Fastelavnsøndag: 19.02

Fastelavn feires med barna på tradisjonelt vis med boller og å:
"Slå katta ut av sekken."

SANG:

Fastelavn er mitt navn

boller vil jeg have
Hvis jeg ingen boller får,
Lager jeg ballade

Boller opp og boller ned
og boller i min mage
magen min er bolletykk
nå kan jeg ikke klage

Telleremsa på Samisk:

En = Okta
To = Guokte
Tre = Golbma
Fire = Njealje
Fem = Vihtta
Seks = Guhtta
Syv = Čieža.
Åtte = Gávcci.
Ni = Ovcci
Ti = Logi
Hei = Dearvva
God dag = Buorre beaivi
Takk = Giitu

DEL II. Årets plan 2022—2023
Kap. 6. MARS 2023

MARS 2023: Vårens foreldremøte—dato kommer senere

04.03: Albert 2 år!

14.03: Kulturdag: Vi inviterer familiene,
Barnehagedagen 2023

18.03: Ingrid 3 år!

21.03: Emilia 5 år!

28.03: Leon 4 år!

28.03: Påskelunsj for barna.

Påskefeiring er Påskelunsj for barna med besøk av påskekjerringa.
Ruffengruppa inviteres til Påskevandring i Sandar kirke.
Dato kommer senere,

SANGER til Kulturdagen og Barnehagedagen:

Vi synger på flere språk

Fader Jakob, fader Jakob
sover du? sover du?
Hører du ei klokka?
Hører du ei klokka?
Ding, ding dong, ding, ding, dong.

Blomster små, gule blå
titter opp av marka nå
vinker til (navn på
barn) lill,
for hun/han er så snill!

Barn av regnbuen. Lillebjørn Nilsen

En himmel full av stjerner.
Blått hav så langt du ser.
En jord der blomster gror.
Kan du ønske mer?
Sammen skal vi leve
hver søster og hver bror.
Små barn av regnbuen
og en frodig jord.
Refreng:
si det til alle barna!
Og si det til hver far og mor:
Ennå har vi en sjanse
til å del e et håp på jord.

Noen tror det ikke nytter.
Andre kaster tiden bort med
prat.
Noen tror at vi kan leve av
plast og syntetisk mat.
Og noen stjeler fra de unge
som blir sendt ut for å sloss
Noen stjeler fra de mange
som kommer etter oss

APRIL 2023: Dugnad for foreldrene, Dato kommer senere.

01.04: Frida 6 år!
02.04: Lisa 4 år!
04.04: Jacob 6 år!
09.04: Linnea 2 år!

05.04: Barnehagen stenger kl. 12.00 onsdag før Påske.

11.04: Barnehagen åpner etter Påskeferie

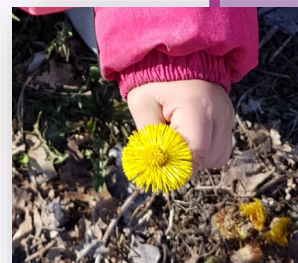
13.04: Vi feirer Thailandsk nyttår Songkran på Knerten.

15.04: Neoh 4 år!

21.04: Besteforeldredag!

22.04: Teodor 2 år!

23.04: Tyrkia, nasjonal høytid for barn feires på Tassen.

Velkommen til alle besteforeldre!

Mange besteforeldre er jevnlig innom barnehagen gjennom året, for å levere og hente sine barnebarn. Vi ønsker å invitere dem inn til en liten koselig stund sammen med barna. Dette som et ledd i å gi barna sammenheng i tilværelsen, mellom livet hjemme og i barnehagen. Andre voksne barnet er knyttet til, kan også skape denne sammenhengen.

Besøk på småbarnsteamet blir før lunsj og storebarnsteamet etter lunsj.

- Noen barn har besøk av andre familiemedlemmer, og noen har ikke besøk, da det ikke passer for alle å være gjest midt på formiddagen en hverdag i april.

Vi koser oss uansett med besøket, personalet sørger for at barna som ikke ser noen av «sine», også hygger seg.

Vi tar imot gjestene på gruppene og sammen gjør vi en koselig aktivitet. Det blir tid til litt prat, og vi serverer et lite måltid.

SANGER I MARS OG APRIL:

En liten kylling:

En liten kylling i egget lå
Banket og banket og banket på
Her er så trangt jeg vil ut å gå
Pep den og ynket seg der den lå
Hakk, hakke-hakk
Egget det sprakk
Og et lite hode ut av det stakk
Undrende sto den og gløttet på
Alt det den ute i verden så
Solen den varmet og skinte på
marken og fugler og blomster små
"Pip-pip" den sa. "Jeg er så glad"
Trangt det var i egget, men her er bra."

Denne ble født i barnehagen i april 19

Det er vårdag i skogen, det spretter og gror
og sangen du hører er fuglenes kor.
Det er dompap og sisik og maiser og stær
og det traller og synger i busker og trær
tralala, tvidele didi, hva tenker du på?
Han tenker: Den som kunne en kjæreste få!

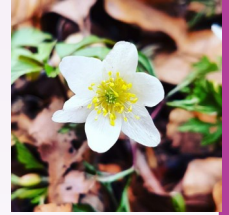
Og en svartspett har funnet et tre for seg selv,
han hogger og hakker fra morgen til kveld
Han vil lage seg to hus, den hakkespett-mann
Den ene til kona, den andre til han.
Tralala, tvedele pyt pyt, jeg tror at jeg tror.
At ingen bor så fint som en hakkespett bor.

Haren uti gresset satt og sov,
er du syk du lille mann,
så du ikke hoppe kan?
Hare hopp, hare hopp, hare hopp!

Kjerringa med staven, høyt oppi
Hakkadalen,
åtte potte rømme, fire merker smør,
så kinna Kari, ola hadde før,
Kjerringa med staven, høyt oppi
Hakkdalen.

Lille Hasse Hare har en flue på sin nese/ x3
Hvordan få den bort? BZZZZZZ...
Lille Hasse hare har en flue på sin leppe/x3
Hvordan få den bort? BZZZZZZ...
Lille Hasse hare har en flue på sin tunge/x3
Hvordan få den bort? BZZZZZ (svelg!)
Lille Hasse hare har en flue nedi magen /x3
Hvordan kommer`n ut? (prompelyd)!

Hare ta for hunden deg i akt,
den er farlig og den kan,
bite med sin sterke tann!
Hare løp, hare løp, hare løp

MAI 2023: I mai måned tas det barnehagebilder.

03.05: VÅRFEST for hele familien!

På vårfesten er vi ute uansett vær, og aktivitetene foregår ute i skogen.

03.05: Polens nasjonaldag på Ruffen.

09.05: Gabriellus 4 år!

11.05: Adrian K. 6 år!

16.05: Maifeiring for familiene kl. 17.00 Sammen med Sande og Mosserød skolekorps og Mosserødhjemmet.

17. mai: Norges Nasjonaldag. Barnehagen er stengt

18.05: Kristi Himmelfartsdag: Helligdag, Stengt.

19.05: Planleggingsdag STENGT

22.05: Elida 3 år!

Henriette 4 år!

25.05: Johanne 5 år!

27.05: Arvid 3 år

28.05: Etiopia feires på Tassen, Ludde og Knerten

29.05 2. pinsedag: Helligdag, Stengt.

HOVEDMÅL for forberedelse til, og feiring av 17. mai:

Gi barna opplevelser av og deltakelse i en sentral kulturbegivenhet;

Vi feirer Norges grunnlov.

Delmål for barna på småbarnsteamet:

- Lytte til sangen: « Tenk at nå er dagen her».
- Bli kjent med fargene i flagget: rødt, hvit og blått, tegne eller male med disse.

Tegn:

- Barna viser at de kjenner igjen 17.mai -sanger, smiler, klapper.
- Barna tegner eller maler med fargene rødt, hvit blått.

Delmål for barna på storebarnsteamet:

- Lære om demokrati, likestilling og medvirkning.
- Bli kjent med og fargelegge flagget.
- De eldste: Bli kjent med Henrik Wergeland barnetogets far.

Tegn:

- Barna får forståelse av at jenter og gutter kan gjøre det samme.
- Barna lærer å finne løsninger sammen og forstår at alle har rett til å si sin mening.

SANGER I MAI OG JUNI

Mokollsangen

Her er vi alle som i barnehagen
går,

syngende en sang vi vil og feire
dagen vår.

Mokollen er stedet hvor vi alle har
det bra

derfor klapper vi i hendene og
roper høyt hurra!

17. mai-sang:

Tenk at nå er dagen her!

Tenk at nå er dagen her som jeg har lengtet etter.

Jeg skal gå i toget, og jeg er så glad.

Du kan tro jeg skal nok synge ut av alle krefter,
svinge flagget mitt og rope høyt hurra!

Ser du flagget mitt: rødt og blått og hvitt!

Det skal vaie fritt og vise seg

friskt, og vakkert er det, som vårt kjære gamle Norge.

Ja, det landet er vi glad i, du og jeg!

Vi synger også «Ja, vi elsker»,
Norges Nasjonalsang sammen med
korpset

SOMMERØYA

Hav og himmel kinn mot kinn.

Motortøff og sønnavind.

Måkereir og terneskrik.

Hvite hus i hver en vik.

Sjøsprøyt over glatte skjær.

Ingen lekser. Ingen klær.

Men vet du hva det beste er? Jo,

hele øya full av

store svarte, søte, store bjørnebær!

Blomster små, gule blå
titter opp av marka nå,
Vinker til.....lill,
for hun/han er så snill!

Meitemark hvor bor du?

Langt ned i jorda.

Ser du sol?

Nei bare jord.

Meitemark, meitemark, kom
hit opp!

Nei nedi jorda har jeg mitt
slott!

JUNI 2023:

01.06: Filip 2 år!

06.06: Victor 5 år!

06.06: Sommerfest for hele familien!

Velkommen kl. 17.00:

Vi tar farvel med barna som skal slutte, og ønsker nye familier velkommen. Festen er for hele familien, vi tenner grillen og Ruffen fremfører et lite program, og alle barna synger!

20.06: Noelle 3 år!

21.06: Frankrikes musikkdag—feires på Tassen

23.06: Sander 4 år!

23.06: Vi feirer St.Hans og Midtsommer med barna på dagen.

Vi markerer den lengste dagen i året og at sola snur.

Barna på storebarnsteamet plukker blomster og vi binder blomsterkranser. Vi synger «Små Grodorna» som de gjør i Sverige.

27.06: Vincent 6 år!

30.06: Håkon 4 år!

Sommerbarnehage: f.o.m. 19.06—t.o.m. 11.08.23

Barnehagen er stengt i uke 27, 28 og 29,

Sommerbarnehagen:

Tema vil være fra boka og filmen «Knerten og Sjøormen»

Vi vil lese fra boka for de største, se filmen og høre på spotify og velge noen av sangene som vi synger.

Aktiviteter, avhengig av vær og temperatur:

Lage akvarium i vinduet, med sjøorm og fisker fra havet.

Dusje i brannslangen og det store runde bassenget.

Skli på vannsklie/pressening og vannslagen ute på plenen.

Vannlek med basseng (det blå), båter og Elias båter

Lage såpebobler.

Spille Hage- yatzy

Maleaktiviteter ute og inne

Se på småkryp og insekter med utstyr som forstørrelsesglass.

Barna på storebarnsteam går på tur til Midtåsen og andre steder nærområdet.

Morsomme eksperimenter som kan gjøres ute på sommeren.
(Forskerfabrikken)

DEL II. Årets plan 2022—2023
Kap.6. JULI AUGUST SEPTEMBER 2023

JULI 2023:

Barnehagen er 3 uker feriestengt uke 27, 28 og 29. Vi vil svært gjerne ha beskjed hvis barna skal ha flere feriedager enn dette, så tidlig som mulig, gjerne 30.04.

Fredag 30.06 er siste dag før barnehagen stenger i felles ferien.
Vi åpner sommerbarnehagen igjen mandag 24.07.23.

05.07: Venezuela feires på Ludde
10.07: Gabriel 6 år!
Maria 4 år!
23.07: Nikoline 2 år!
26.07: Luka 6 år!
28.07: Selma 4 år!

AUGUST 2023:

01.08: Elena 5 år!
14.08: Planleggingsdag. Barnehagen STENGT

NYTT BARNEHAGEÅR:

15.08: Planleggingsdag: Barnehagen STENGT
15.08: Eivile 2 år!
17.08: Bali feires på Tassen

Denne planen gjelder ut september 2023, Foreldresamtaler for nye barn. Vi avtaler tid med hver enkelt.

SEPTEMBER 2023:

03.09: Familietur for gamle og nye familier til Grubesand!
06.09: Ella 2 år!
09.09: Mathilde 5 år!
16.09: Mexico feires på Tassen og Ruffen
20.09: Cornelia 3 år!
26.09: Levi 2 år! Tidemann 4 år!

Vi har fokus på trygghet, trivsel og vennskap.

Se plan for tilvenning og trygg tilknytning på s. 21—25.

FORELDRETREFF I GRUPPENE (datoer kommer senere.)

"Kick off" i september: Vi danser "BlimE—dansen" som handler om vennskap.

Brannvernuke: uke 38

Planleggingdag, (dato kommer senere.)

JEG ER GLAD FOR Å HA EN VENN
Tekst og melodi: Per Åmot Tveit.

Fint at jeg traff deg, sikkert og visst,
deg har jeg tenkt på helt siden sist.
Jeg sier det gjerne igjen og igjen:
Jeg er glad for å ha en venn!
Jeg er glad for å ha en venn!

Hjertet mitt liker at du er nær,
da er det lyst og trivelig her.
Jeg sier det gjerne igjen og igjen:
Jeg er glad for å ha en venn!
Jeg er glad for å ha en venn!

Venner kan trøste, vennskap er smart
krangler vi, blir det godt igjen snart.
Jeg sier det gjerne igjen og igjen:
Jeg er glad for å ha en venn!
Jeg er glad for å ha en venn!

Hvis du er borte, savner jeg deg,
da blir det trist og ensomt for meg.
Jeg sier det gjerne igjen og igjen:
Jeg er glad for å ha en venn!
Jeg er glad for å ha en venn!
-SOM DEG!

Årsplan for Mokollen barnehage as.

Barnehagen ligger i naturskjønne omgivelser ved bøkeskogen og grenser opp mot naturområdet i Mokollen. Utelekeplassen for de eldre barna er stor og fri, uten gjerder, med fjellknauser og skog å leke i .

Barnehagen ble etablert som barnepark i 1966, godkjent som barnehage i 1990, påbygd i 1993, 1999, 2009, 2011 og i 2017. Den er etablert som aksjeselskap og Espen Erlandsen er eier.

I dag har vi plass til ca. 58 barn fra 1—6 år. Søknad finnes på www.sandefjord.kommune.no eller på www.mokollen.no

Barnehagen er organisert som en helhet. Barna er delt i 5 mindre grupper fordelt på to team. Det er en barnehagelærer, som er pedagogisk leder i hver gruppe og assistenter./Fagarbeidere.

Normen gir 6 barn pr. ansatt over 3 år, 3 barn pr. ansatt under 3 år. Vi har i tillegg ekstra pedagogressurs i 80% stilling.

Barnehagen har en personalgruppe med variasjon i alder, kompetanser og ressurser. Se mer om oss på www.mokollen.no.

Strukturen som preger helhetsbarnehagen gir fleksibilitet, fellesskap og mulighet til å endre både organisering og ressursbruk—alltid til barnas beste!